

87797

MOLNAR FERENC

AZ ÜVEGCIPŐ

VÍGJÁTÉK HÁROM FELVONÁSBAN

BUDAPEST

FRANKLIN-TÁRSULAT

magyar irod., intézet és könyvnyomda

KIADÁSA

Közel példány
FRANKLIN-TÁRSULAT

AZ ÜVEGCIPŐ

VÍGJÁTÉK HÁROM FELVONÁSBAN

ÍRTA

MOLNÁR FERENC

BUDAPEST

FRANKLIN-TÁRSULAT

magyar irod. intézet és könyvnyomda

KIADÁSA

Köteles példány
FRANKLIN-TÁRSULAT

~~P. S. ...~~
1742 94
818

Előadási és minden egyéb jog fenntartva.

*

*Copyright 1924 by Hans Bartsch.
New-York.*

87797

A. M. N. MUZEUM KÖNYVTÁRA

I. Nyomat. Növendéknapló

1925 év. 21 SZ

Franklin-Társulat nyomdája

SZEMÉLYEK.

SIPOS	<i>Hegedüs</i>
ADÉL	<i>Varsányi Irén</i>
IRMA	<i>Darvas Lili</i>
ROTICSNÉ	<i>G. Kertész Ella</i>
CSÁSZÁR PÁL	<i>Rajnai</i>
RENDŐRTANÁCSOS .	<i>Góth</i>
ŐRMESTER	<i>Szerémy</i>
VIOLA	<i>Vaszary Piroska</i>
HÁZMESTER	<i>Sarkadi</i>
HÁZMESTERNÉ	<i>Gazsi Mariska</i>
ADÉL ANYA	<i>Vágóné</i>
KECZELI ILONA ...	<i>Sitkey Irén</i>
STETNER ÚR	<i>Pataky</i>
RENDŐRORVOS ...	<i>Dózsa</i>
IRNOK	<i>Bárdy</i>
TÁBSALKODÓNŐ....	<i>Kende Paula</i>
GÁL KAPITÁNY	<i>Pártos</i>

SZEMÉLYEK.

SZAKÁCSNÉ	<i>Kész Rózi</i>
FÉNYKÉPÉSZ	<i>Gyöző</i>
CIGÁNYPRIMÁS	<i>Solymossy</i>
JULCSA	<i>Hajnalné</i>
RENDŐR	<i>Szalay</i>
AJTÓNÁLLÓ	<i>Perczel</i>
LILIKE	<i>Szendrey Ilonka</i>
URASÁGI INAS	<i>Radócz</i>

Lakodalmi vendégek. Két szegény ember.

Történik a külső Józsefvárosban.

*Először adták a budapesti Vígszínházban
1924 november 15-én.*

ELSŐ FELVONÁS.

Kis hónapos szoba a külső Józsefvárosban, földszintes házban. Hátul fölkeében egyszerű ágy. A hátfalon virágos ablak az udvarra, ahol kert is van. Az ablak mellett a hátfalon ajtó, amely erre az udvarra nyílik. Mosdó. Szekrény. Asztal. Székek. Balról elől ajtó.

Déli tizenkét óra. Nyári vasárnap.

Mikor a függöny felgördül, a szobában nincs senki. Delet harangoznak. Belép hátul Irma, tizenkilenc éves szegény kis cseléd, ebben a szegény házban. Körülbelül három-négy éves kis gyereket cipel, alig bírja.

IRMA a harangütéseket olvasva. Bimm, kilenc. Bamm, tíz. Bimm, tizenegy. Bamm, tizenkettő. Leteszi a gyereket. Most ülj le ide szépen Lilike, maradj csöndben, mert az Irma meg fog teríteni a drága nagy embernek. A rongyos Irma fog teríteni az édes, drága, mérges embernek. Pont tizenkettő. Kihúz egy fiókot. Gyere, te lusta

abrosz, ne aludj, kelj fel, gyere dolgozni. *Terít.* Tanuld meg Lilike, hogy kell teríteni. Ki lesz szépen simítva. Itt könyököl rá a drága mérges. Látod? Van rajta négy folt. Kettő spenót, kettő paradicsom. A szalvétát jobb kézhez tesszük. Ebbe törüli a száját, a drága mérges. *Megcsókolja a szalvétát.* Itt törüli bele a száját. Csóküzenés a szalvétapóstaival. Dacára, hogy énrám mindig haragszik. Ez egy boldog szalvéta, és én vagyok a legrongyosabb muskátli Pesten. Tudod, Lilike? *Tányért, evőeszközt rak az asztalra. Szavalva:* «Boldogságom himpora, Lenge szellő lengedez, Fájdalmamnak angyala, Könynyeimnek zápora!» Szép vers? Én csináltam. Ezt már hallottad sokszor Lilike. Tányér pont a középre lesz téve. Villa balra, kés jobbra, kanál elől keresztbe. *Poharat tesz.* Pohár ide, kézhez. Ebből iszik boldogságom angyala, drága mérges. Itt iszik belőle. *Megcsókolja a poharat.* Csóküzenés a pohárpóstaival. *Szavalva:* «Nem leszek én boldog soha, Nem lesz ne-

kem gyönyöröm!» Ez a legújabb versem. Bor és szódavíz csak később jön. Pont a leves után, mert megmelegszik, érted, te tökfejű? Te vagy a legbutább tücsök a Józsefvárosban. Nem te, Lilike. Én, személyesen. Drága mérges gazdám, a legdrágább mérges egész Pesten. Só, paprika, fogpiszkáló. Szúrd át boldogtalan szívedet, te boldog fogpiszkáló. *Szavalva:* «Boldogságom himpora, Lenge szellő lengedez, Fájdalmamnak angyala, Könnyeimnek zápora!» Kavics van a cipőmben. Gyere le cipő. *Lehúzza.* Van szerencsém, lábam, szerbusz kisujjam. Látod, én vagyok a legrongyosabb muskátli Pesten, de a lábam szebb, mint a gróf Guttmann kisasszonynak. Nézd, milyen rüsztem van. Rüsztem is van, rüsztem is van, jaj de szép magas rüsztem is van. Két kavics volt benne. Szép kis lábam van, de senki-nek se kell. *Szavalva:* «Boldogtalan lábam, gyönyör himpora, Szomorú kis rüsztem, Édes angyala!» Mars vissza a rongyos cipőbe!

Épp húzni kezdi a cipőt, mikor Adél belép az udvar felől.

ADÉL. Mit csinálsz itt?

IRMA. Teritek a Sipos úrnak.

ADÉL. A lábaddal?

IRMA. Kavics ment a cipőmbé.

ADÉL. Kivel kiabáltál itt?

IRMA. Senkivel. A Lilikével beszélgettem, boldogtalanságomban.

ADÉL. Megint bolond vagy?

IRMA. Mindig bolond vagyok, kezeit csókolom. *Kezet akar csókolni.*

ADÉL. Ne csókold a kezemet, hanem húzd fel a cipődet és csöndben végezd a munkádat. *Kinyitja az ajtót, kikiált az udvarra.* Kati! Mért nem tartja otthon a gyerekét!

A házmesterné megjelenik az ajtóban.

KATI. Mit csináljak, kérem, folyton elcipeli tőlem. *Fölveszi a gyereket.*

ADÉL. Mit cipeled mindig?

IRMA. Imádom a Lilikét.

KATI. Tessék neki megmondani, nagysága kérem, ne mondja a gyerekek min-

dig, hogy Lilike, van annak becsületes neve: Jánoska, ő meg rászoktatja, hogy Lilike, még megszokja a gyerek.

ADÉL. Micsoda butaság ez? Hiszen nem is lány!

IRMA. Én lánynak tekintem, olyan édes kis lányarca van. *A gyerekhez.* Ez az én barátnőm, úgy-e, Lilike?

KATI. Mindig cipeli, még leszoktatja a járásról, pedig milyen nehezen tanult meg. Azt hiszi, mert távoli rokon, neki mindent szabad.

ADÉL. Ő távolról rokonom, de itt közelről cseléd, és maga csak bátran parancsoljon neki.

KATI. Igenis, kezit csókolom.

ADÉL. Úgy látszik, már egészen bolond vagy. Nem férsz a bőrödbe, de ki foglak dobni, el foglak küldeni falura az anyámhoz, a tehenek mellé. Így nem lesz belőled rendes cseléd soha. Mi van veled?

IRMA. Semmi.

ADÉL. Mit csináltál ma reggel?

IRMA. Semmit.

ADÉL. A házmesterné azt mondja, hogy meztelenül járkáltál az udvarban reggel hat órakor.

IRMA. Nem igaz.

KATI. De igaz, saját szememmel láttam.

IRMA. Nem igaz, mert nem járkáltam.

ADÉL. De meztelen voltál.

IRMA. Fürödtem.

KATI. Na, tetszik látni.

ADÉL. Mibe fürödtél?

IRMA. Az esővizes hordóban. Ott hátul az udvarban, senki se látta, még mindenki aludt a házban. Megfürödtem és rögtön felöltöztem.

ADÉL. Jól van Kati, kimehet.

Kati kimegy a gyerekekkel.

ADÉL. Hogy mersz te megfürödni az esővizes hordóban? Miért fürödtél?

IRMA. Mert piszkos voltam.

ADÉL. Most ez a legújabb mániád, a fürdés. A multkor belefürödtél a mosóteknőbe.

IRMA. Akkor boldogtalan is voltam, mert sok kékítő volt benne és két napig

kék voltam, mint az édes tündér, mikor a hold rásüt.

ADÉL. Hát majd adok én neked édes tündért, két pofont, hogy a szemed szikrázik. Kinek pucolod magadat?

IRMA. Nem pucolom magamat, tetszik látni, milyen ronda vagyok.

ADÉL. Ronda vagy, de azért folyton cicomázod magadat. Hol van a Sipos úr bora meg a szódavize?

IRMA. A jégen van, nem hozom be, mert megmelegszik addig és akkor ő ordít.

ADÉL. Micsoda beszéd az, hogy ordít? Hogy mersz a Sipos úrról ilyet mondani?

IRMA. Hát összeszidja az embert nagyon hangosan.

ADÉL. Jól teszi.

IRMA. Hát jól is teszi.

ADÉL. Ne felelj. Hallgass.

IRMA. Hát hallgatok.

ADÉL. Nem hallgatsz? Egy szót se. Nézd csak. Húzd fel a cipődet, mit állsz itt meztláb ?

IRMA *felhúzza a cipőjét.*

ADÉL. Délután itthon maradsz és vasalni fogsz, értetted? Az összes harisnyákat át fogod nézni, amelyik rongyos, azt megstoppolod és aztán ki fogod mind vasalni. És ha azzal kész leszel, lehordod a padlásról a fehérneműt, lerakod a mángorló mellé. Ez lesz a vasárnapod. És egész héten nem mehetsz a Nemzetibe. Majd adok én neked. Az órásnál voltál?

IRMA. Még nincs kész az óra.

ADÉL. Nem azt kérdeztem. Azt kérdeztem, hogy voltál-e az órásnál?

IRMA. Voltam.

ADÉL. Mit mondott?

IRMA. Hogy még nincs kész az óra.

ADÉL. Nahát. Így felelj, ha kérdezlek. Majd mondd meg Sipos úrnak, hogy ott voltál, de még nincs kész az óra. Nyolc év óta kínlódom veled és nem tudlak megtanítani tisztességes beszédre. Így sose lesz belőled rendes cseléd. Ki foglak küldeni Budaörsre, az istállóba, tehenet fejni, odavaló vagy.

IRMA. Nem vagyok odavaló, tessék megbocsátani. *Kezet akar csókolni.*

ADÉL. Hagyd a kezemet. Nekem itt a panzióban rendes cseléd kell. Négy szoba-úrra takarítani, teríteni, mosni, ahhoz komolyabb munkát kell végezni. De te sose fogsz megkomolyodni, mert te bolond vagy. Tízéves korod óta tanítalak, mert szegény anyád hű rokonom volt és megígértem neki, hogy kinevellek. Azt hittem, hogy egyszer majd hasznodat veszem, de hiába minden, a fejedbe van a baj. Hátral van az eleje.

IRMA. Nincs hátul az eleje, kezeit csókolom, ne tessék rám haragudni, nem vagyok bolond, csak gyöngye eszem van. De megjavulok. Most még boldogtalan vagyok.

ADÉL. Azért adtál tegnap este cicit a kis macskának?

IRMA. Mit adtam a kis macskának?

ADÉL. Cicit adtál a kis macskának, meg akartad szoptatni a négynapos macskát, mert olyan buta vagy, mint a tök és nem férsz a bőrödbe. A Szász úr látta, ő me-

sélte. Szégyelem magam miattad a szoba-
urak előtt.

IRMA. Olyan boldogtalan vagyok.

ADÉL. Azért mindjárt macskákat kell
szoptatni?

IRMA. Macskákat? Csak egy volt.

ADÉL. Te félbemaradt majom. Hol a
kenyér? Mért nincs kenyér az asztalon?

IRMA. Jézus Mária! *Kenyérért rohan a
szekrényhez, kiveszi a kendőből, az asztalra
teszi.*

ADÉL. Úgy-e, erre nincs gondod? Für-
dőre van gondod! Macskára van gondod!
Szalagra van gondod!

IRMA. Szalagra nincs is gondom.

ADÉL. Ne járjon a szád. A kasznidban
egész csomó szalagot találtam. Hol vetted?

IRMA *sír.*

ADÉL. Ne bögj! Hol vetted a szala-
gokat?

IRMA. A Sugár és Eisnernál.

ADÉL. Miből?

IRMA *sír.*

ADÉL. Miből vetted a szalagot?

IRMA. A Császár úr adott rá pénzt.

ADÉL. Te pénzt fogadsz el a Császár úrtól? Te cifra!

IRMA. Nem vagyok cifra, ne tessék ilyet mondani, isten bizony nem vagyok cifra, a Császár úrnak elvittem egy csomagot Budára az üzletbe, azért adott külön borravalót, a felit eltettem karzatjegyre a Nemzetibe, a másik feliből vettem a Sugár és Eisnernál három szalagot, tessék megkérdezni, ha nem tetszik hinni!

ADÉL. Ha még egyszer pénzt mersz elfogadni a Császár úrtól, meglátod, mit csinállok veled! Nézze meg az ember!

IRMA *sír.*

Császár belép az udvar felől.

ADÉL. Mi tetszik?

CSÁSZÁR. Semmi.

ADÉL. Mit akar itt? Ez a Sipos szobája.

CSÁSZÁR. Hallottam, hogy veszekszik, hát bejöttem, mert épp a nevemet mondta, mondok, éppen mérges, hátha én is kapok valamit.

ADÉL. Ne viccelődjön, ma nincs kedvem

viccelni. Maguk is azért mernek velem ilyen hangon beszélni, mert lány vagyok. De legyen nyugodt, ha most asszony leszek, majd magától is több tiszteletet kapok.

CSÁSZÁR. Most asszony lesz? Mikor?

ADÉL. Ma.

CSÁSZÁR. Micsoda?

ADÉL. Ha nagyon érdekli, ma. Asszony leszek.

CSÁSZÁR. Még ma férjhezmegy?

ADÉL. Ha akarom, azt is. De csak a jövő héten akarom.

CSÁSZÁR. Micsoda kérem . . . ez komoly?

ADÉL *Irmához*. Eridj ki innen.

IRMA. Még oda kell készíteni a mosdóvizet és a papucsot.

ADÉL. Ne feleselj. menj ki, ha mondom. Majd odakészítsz aztán. Már nem bírok veled, ez is olyan idegessé tesz, ez a taknyos, máma meztelenül fürdött az esővízes hordóban, és a kasznijában egy vagon szalagot találtam, maga adja rá neki a pénzt, — mit akar tőle, nem szégyenli magát, egy tizenkilenc éves piszkos cselé-

det szuteniroz, nem sül ki a szeme, maga szépfiú, nem talál szoanyirtabb hölgyet a környéken?

CSÁSZÁR. Nagyon ideges, nagyon ideges.

ADÉL. Maga adta neki a pénzt?

CSÁSZÁR. Én adtam neki, egy útért, mert Óbudára küldtem. De téged meg, ha sokat jár a szád, légy nyugodt, hátbaváglak, ha úgy tűntetsz fel, hogy így, meg úgy.

IRMA. Én nem tüntettem fel Császár urat, esküszöm boldogságomra, nekem nem kell a Császár úr se így, se úgy.

CSÁSZÁR. Én nem akarok neked kelleni, de te ne csinálj nekem pletykákat.

IRMA. Nem én csinálom a pletykákat, én dolgozok mint egy kutya, de mindenki ellenem van, a Szász úr is azért árulta el, hogy a macskát szoptatni akartam, mert ő is gyűlöl, mert szájazni akart velem és én nem hagytam.

ADÉL. Mit akart veled?

IRMA. Félcseresznyét akart velem szájazni, hogy ő majd a szájába veszi a cse-

resznyét és én harapjam le a felét, hogy cseresznyepusztit adjunk egymásnak. Egy félóráig nyúzott, hogy hát akkor vegyem én az ajkamba a cseresznyét és majd ő harapja, de én utáltam őtet, pedig színházjegyet ígért, mert tudja, hogy rajongok, és mégse kellett, és ő most ezért gyűlöl és ellenem izgatja a nagysádot, — én már nem is tudom mit csináljak, én belegyugom a fejemet az esővizes hordóba és addig tartom benne, amíg meg nem fulladok! Én nem bírom... Hagyjanak engem békibe!

ADÉL. Mars ki! Nézd csak! Azonnal menj ki dolgodra!

Irma sírva kimegy.

CSÁSZÁR. Mi baja magának, mondja! Egy órája vagyok itthon, azóta csak pörölni hallom ezen a szép vasárnapon, a szakácsnét öli, ezt a kis bogarat kihozza, férjhezmegy, mi baja van?

ADÉL. Épp az, hogy férjhezmegyek.

CSÁSZÁR. Kihez?

ADÉL. Siposhoz.

CSÁSZÁR. Megbolondult?

ADÉL. Meg.

Szünet.

CSÁSZÁR. Üljön le kérem. Borzasztó, hogy milyen ideges. Most nem tudom hamarjában, hogy tényleg megbolondult-e. Mi az? Meg mi az evvel a szalaggal?... meg hogy én főzöm a cselédet... *Szenvedélyesen megöleli.* Bolond vagy? Féltekeny vagy? *Megcsókolja.* Te buta... te... te...

ADÉL *kibontakozik.* Eressz el. Hagyj békén. Micsoda ostobaság ez, a Sipos minden percben jöhet. Hallgass meg komolyan. Ennek vége van. Mit nézel? Ennek vége. Nem érted?

CSÁSZÁR. Minek van vége?

ADÉL. Annak, hogy a szeretőd voltam.

CSÁSZÁR. Hogyan... Most egyszerre vége van, minden ok nélkül, pont negyed egykor?

ADÉL. Pont negyed egykor. Hagyjon békében egy és mindenkorra.

CSÁSZÁR. De még tegnap este... és éjjel...

ADÉL. És máma már nem. És többé soha. Esküszöm az anyám életére.

CSÁSZÁR. Miért? Miért?

ADÉL. Mert szerelmes vagyok magába. Utálatos, kikent, hencegő boltoslegény, szerelmes vagyok magába, mint egy kutya, és most vége, mert nekem van eszem és erőm. Én magát megvetem és lenézem és gyűlölöm, — és addig még csak ment a dolog, amíg csak tetszett, de én már öreg vagyok és most beleszerettem magába és most meg akarok szabadulni magától és kilököm magát és férjhezmegyek a Siposhoz, még pedig rögtön és egy napot se várok, mert különben elzüllok maga miatt. Nekem van egy kis pénzem és ez a házam és ez a panzióm, és harminchat éves vagyok és magának egy vasa sincs és komisz és huszonhárom éves és szemtelen és csinos, és feleségül akar venni egy gazdag majmot. És minden hiába, ha én meg nem mentem magamat, én ismerem magamat, én csupa temperamentum vagyok: az lesz a vége, hogy

könyörögni fogok, hogy ne nősüljön meg, és beleharapok a nyakába és leöntöm vitriollal és megszúrom a konyhakéssel, de mégse engedem nősülni, és akkor itt állok és vagyok egy jómódú vén majdmitmondtamticsoda, akinek vagy egy fiatal szeretője és akkor maga minden nap meg fog engem verni és én akkor fel fogom akasztani magamat. Ez az egész, édes fiam, semmivel se több, se kevesebb.

CSÁSZÁR. Rettenetes, amiket beszél.

ADÉL. Fáj?

CSÁSZÁR. Nagyon.

ADÉL. Nekem még jobban fáj. Sose fogod megtudni, hogy nekem hogy fáj. Nem is érdekled meg, hogy megtudjad. Mi vagy te? Egy senki. Van jellemed? Nincs. Van pénzed? Nincs. Komoly vagy? Nem. Becsületes vagy? Nem is tudom. Szép fiú vagy és szemtelen voltál és én tíz éve vagyok a szeretője egy mérges vén embernek, — és minden, amit te értem tettél, az volt, hogy szemtelen voltál

velem, szentelen voltál a Balázsyéknál, mikor megismerkedtünk, aztán szentelen voltál a Sohőja-kávéházban, — kétszer voltál szentelen és én ettől megvadultam és szobát adtam neked bérbe és te nem is álltál velem szóba, és én ruhákat vettem miattad, én vagyok itt a legtiszteltebb nő a környéken és te nem köszöntél nekem, és csipkét varrtam az ingemre és lakkcipőt vettem, és te nem köszöntél nekem, rám se néztél, csak szentelen voltál, nem is fizettél, csak csinos voltál és én mérges voltam és te megint nem köszöntél, és én beleharaptam a kezembe dühömben, és te a szemembe neveltél, — és akkor, mikor a legszentelenebb voltál és megrikattál, akkor bevittél a szobádba, és a Sipos Budaörsön volt az anyámnál és én nálad aludtam és megint nálad aludtam és tetszettél nekem és sírtam miattad, de csak dühömben, és mégis megcsaltam veled a Sipost, folyton, folyton, te senki, te üres, te szívtelen. Csak mert szentelen vagy és koldus vagy és csinos vagy és

mert most már köszönsz, azért kelljen nekem elzúlleni és meghalni?

CSÁSZÁR. Szent isten, de hát ez borzasztó, hogy milyen ideges. Mit akar? Minden a legnagyobb rendben van, boldogan élünk, én szeretlek, mint egy örült, a Sipos nem is sejt semmit, eszeágában sincs téged feleségül venni, ez a kis panziód jól megy, a Sipos nem fizet, én se fizetek, de a többiek mind fizetnek, egészséges vagy, szép vagy, fiatal vagy, mit akarsz, minek rugsz fel mindent egyszerre?

ADÉL. El akarod venni a Balázsynak a lányát. A Balázsy asztalosnak a lányát el akarod venni.

CSÁSZÁR. Az nem igaz.

ADÉL. Mi az neked egyet hazudni? Persze, hogy azt mondod: nem igaz. El akarod venni a Balázsy asztalosnak a lányát.

CSÁSZÁR. Nem igaz, nem igaz.

ADÉL. Mult vasárnap a Hűvösvölgyben voltál velük, igen vagy nem?

CSÁSZÁR. Igen. De akkor előre megmondtam, hogy . . .

ADÉL. Ne dadogj. Szerdán moziban voltál a lánnyal igen, vagy nem?

CSÁSZÁR. Nem kérdeztem meg tőled előre?

ADÉL. Voltál-e vele moziban, igen vagy nem?

CSÁSZÁR. Igen.

ADÉL. Miket beszéltél neki a fülébe a sötétben? Mért mentél az apjával a Schöja-kávéházba? Mért vitted el a gyűrűjét és a karperecét átalakítani?

CSÁSZÁR. Mert ékszerész vagyok és az a mesterségem.

ADÉL. Csaló, partivadász vagy, az a mesterséged!

CSÁSZÁR. De Adél!

ADÉL. Ma reggel egy óra hosszat könyörögtél a Brausz hentesnek, hogy adja kölcsön a kocsiját ma délutánra. Azt mondtad, hogy ki akarod vinni a menyasszonyodat Máriaremetére.

CSÁSZÁR. Én mondtam, hogy a meny-

asszonyomat? Azt mondtam: ismerőseimet szeretném . . .

ADÉL. Ne hazudj, azt mondtad, hogy a menyasszonyodat. Csaló vagy, csaló vagy, csaló vagy. El akarod venni a Balázsyasztalosnak a lányát, mert tele van dollárral az apja. Te csaló!

CSÁSZÁR. Adél, te engem . . . te . . . engem . . .

ADÉL. Csaló!!! Csaló!!!

CSÁSZÁR. Adél, én megfeledkezem magamról!

ADÉL. Na, üss meg!

CSÁSZÁR *leint a levegőbe, otthagyjá*. Még van bolondulva. Ha így folytatja, elmegyek innen.

ADÉL. Én megakadályozhatnám még most ezt az egészet. Legyen nyugodt, egy szavamba kerülne. De van eszem és erőm. Vegye el a Balázsyasztalosnak a lányát. Én a Siposhoz menekülök. A Sipos el fog engem venni. A Sipos egy tisztességes, komoly ember. És ha én Siposné leszek, nem nyul hozzám más férfi soha többé,

erre megesküszöm, ezt tudhatja, ha ismer. És akkor fellélegzem és megszabadulok tőled... mert te vagy az én szerencsétlenségem.

CSÁSZÁR. A Siposhoz menekül. Egy vén asztaloslegényhez.

ADÉL. Nem asztaloslegény. Bútortervező rajzoló.

CSÁSZÁR. Szép kis parti.

ADÉL. Ha tíz évig jó volt szeretőnek, most jó lesz férjnek is.

CSÁSZÁR. Egy vasa sincs.

ADÉL. Van nekem.

CSÁSZÁR. Öreg.

ADÉL. Az a jó. Még egy-két év, én is öreg vagyok.

CSÁSZÁR. Sose szeretted.

ADÉL. Az a jó. Szép csöndes, komoly dolog.

CSÁSZÁR. Utáltad.

ADÉL. Nem úgy, mint téged.

CSÁSZÁR. És nem is fog elvenni.

ADÉL. Azt majd én megmutatom neked. Fáj?

CSÁSZÁR. Adél . . . drága Adél . . . *Közeledik hozzá.*

ADÉL *eltolja.* Fáj?

CSÁSZÁR. Én ki se tudom mondani, hogy mit érzek most.

ADÉL. Én ki tudom mondani. Szégyent érzesz, mert a hiúságod kapott egy nyaklevest. Én tudom, hogy ez fáj, te szép ékszerész. Éppen ez elől bujok én a Siposhoz. Én löklek ki téged, mert különben te löksz ki engem és én akkor felakasztom magamat.

Az ajtó nyílik. Irma lép be. Megint hozza a gyereket.

ADÉL. Mit akarsz? Mért jöttél be?

IRMA. Odakészíteni.

ADÉL. Nem igaz. Hallgatózni jöttél be.

IRMA *kijelé indul.*

ADÉL. Hová mégysz?

IRMA. Kimegyek.

ADÉL. Mért mégysz ki?

IRMA. Azt tetszett mondani, hogy azért jöttem be, mert . . .

ADÉL. Ne feleselj. Hallgass és végezd a

dolgotat. Készíts a Sipos úrnak kabátot, párnát, mosdóvizet, egy-kettő. És megint cipeled azt a gyereket?

IRMA. Kérem, most az anyja adta ide, hogy vigyázzak rá, mert ő elment sörért a Morbitzerhez. Már igazán nem tudom, mit csináljak.

ADÉL. Mért nem mégysz te a sörért?

IRMA. Mert nekem a Sipos urat kell kiszolgálni, nem mehetek, már itthon van, az utcán beszél a Szász úrral.

Adél indul kifelé.

CSÁSZÁR. Adél kérem...

ADÉL *hirtelen megfordul.* Mit akar?

CSÁSZÁR. Beszélni szeretnék magával... de nyugodtan... csak öt percet... Meg akarom magyarázni magának...

ADÉL. Nekem ne magyarázzon semmit. *Kimegy az udvarba, nyitvahagyja az ajtót.*

CSÁSZÁR. De Adél kérem, az istenért... hát így nem lehet ezt elintézni... *Beszéd közben utánasiet, kimegy ő is.*

Az ajtó nyitva marad.

IRMA *becsukja az ajtót.* Kezüket csóko-

lom. Gyere Lilike, odakészítjük a Sipos bácsinak a kabátot, meg a párnát. Addig ülj ide, de meg ne mozdulj, maradj szép csöndesen. *Az asztalra ülteti.* Adj egy puszit az Irma néninek, jó erőset. Úgy. Na látod, ez az a kabát, ez a házikabát. Ezt veszi föl a drága mérges a testire. *Megszagolja.* Dohányszaga van. Az Irmának nem szabad az esővízben megfürödni. Az Irma csak legyen piszkos. Jól van. Az Irmának nem szabad kéknek lenni, mint a holdvilágos tündérnek, akiért elgyön a felhőkből a szép pilóta és letérdel előtte boldogsága gyönyörében, édes csókért, igaz fájdalomért, szívem gyönyöréből. Jól van. Adj egy puszit, Lilike. Cicit adtam a macskának. Olyan puhán feküdt a mejjem. Négynapos macska, bársonymacska, tiszta selyembársony. Azt se szabad. Jól van. A Nemzetibe se szabad menni egy hétig. Jól van. Majd délután fölgyössz velem a falépcsőn a padlásra, Lilike, megstoppoljuk az összes harisnyákat és aztán legyössz velem és nézed a vasalást. Jó?

Gyere párna, megszagollak tégedet is. Az én édes drágám alszik rajtad. Ez is dohányszagú. Drága mérgezt megcsalja a kedvese a Császár Pállal. Kérlek párna, mondd meg neki, mikor a fülivel rádfekszik, súgd bele a fülibe, hogy ne a hűtlen Adélt szeresse, inkább az én hű szívemet szeresse, ne szidjon engem mindig! Drága mérgezt megcsalják . . . Úgy fáj a szívem érte. Mondd, Lilike: fáj.

LILIKE. Fáj.

IRMA. Jó. *Leteszi a párnát, széket hoz.* Most idetesszük a széket, látod, ideállítjuk a helyire, mingyárt itt lesz a gazdája és ráül és mindenkire mérges, mert nem tudja, hogy olyan édes nekem, mint a méz, mert ő a legszebb pilóta ezen a szép Budapesten, repülőpilóta, felhőpilóta, és nincs szebb fény sugar, mint ő, még ha mérges is, az én egyetlen szerelmem és rózsaláncom, örök nefelejts és gyönyörű pilóta. Mondd azt Lilike, hogy: pilóta.

LILIKE. Pilóta.

IRMA. Nagyon jó. Megint kavics van a

cipőmben. Nem veszem ki. Már késő. Inkább szenvedek, hogy boldogtalan legyek. *Figyel.* Meggyött a mérges. Jaj, titkos szerelmem.

Sipos belép.

SIPOS. Nem veszed le azt a gyereket az asztalról?

IRMA *lekapja a gyereket.* Jaj... kezitcsókolom.

SIPOS. A terített asztalon van a gyerekek a helye? Hallottak már ilyet!

IRMA *elveszi Sipos kalapját, elteszi.* Kezitcsókolom, bocsánat, tévedés volt. Hogy tetszik lenni?

SIPOS. Ebéd előtt rossz kedvem van, ne kérdezz. Vidd ki azt a gyereket. *Leveti a kabátját.*

IRMA. Viszem. Gyere Lilike. *Felkapja, kiviszi, visszaroohan.* A Sipos bácsi mérges.

SIPOS. Kabát.

IRMA *szalad, veszi, elteszi.*

SIPOS *leveti a nyakkendőjét.* Nyakkendő.
Pfü.

IRMA *szalad, veszi, elteszi.* Meleg van.

SIPOS *levetve gallérját.* Nem kérdeztem.
Gallér.

IRMA. Gallér. *Veszi, szalad, teszi, vissza-
szalad, hozva a házikabátot.*

SIPOS. Nem kell.

IRMA. Vissza?

SIPOS. Vissza.

IRMA. Ingujj?

SIPOS. Ingujj. *Felgyüri karján az inget.*
Kézvíz.

IRMA *a mosdóhoz rohan.* Kézvíz. Friss.
Beönti.

SIPOS. Szappan.

IRMA *átadja.* Szappan.

SIPOS *kezét mosva.* Törülköző.

IRMA. Törülköző. *Átadja.* Tiszta.

SIPOS *törülközve.* Papucs.

IRMA *lihegve hozza, letérdel.* Papucs.

SIPOS *kezét törölve, leül.* Cipő.

IRMA *lehúzva egyik cipőjét.* Egyik cipő.

SIPOS *törülközve, nyújtja a másik lábát.*
Másik cipő.

IRMA *lehúzza azt is.* Másik cipő.

SIPOS. Egyik papucs.

IRMA ráadja. Egyik papucs. És...

SIPOS. Másik papucs.

IRMA. És másik papucs. *Azt is ráadta.*

SIPOS *feláll, a levegőben tartja a törül-*
közöt. Kendő vissza.

IRMA. Kendő vissza. *Veszi és viszi a*
kendőt, a lavórból a vödörbe önti a vizet.

Kiöntés, lavór visszatevés.

SIPOS *ezalatt az asztalhoz ül.* Ujság.

IRMA *az ablakból hozza.* Ujság.

SIPOS *ujszágot olvasva.* Leves.

IRMA. Leves. *Kirohan, az ajtót nyitva-*
hagyja.

SIPOS *az ujságból hátraordít.* Ajtó!

IRMA *visszarohan.* Ajtó! *Csókot int, be-*
csukja az ajtót kívülről.

Kis szünet, Sipos ujságot olvas.

IRMA *belép, levest hoz, leteszi.* Leves.

SIPOS *a kanállal keveri.* Milyen?

IRMA. Metélt.

SIPOS. Hideg?

IRMA. Meleg.

SIPOS *miután megkóstolta.* Hideg.

IRMA *a tányér után nyul.* Visszavivés?
Melegretevés?

SIPOS. Nem. Itthagyas. *Eszik egy pár kanál levest.*

IRMA *kiveszi a gyűrüből a szalvétát, elibeteszti, a sót közelebb tolja, a kenyeret megigazítja.*

SIPOS. Mit ugrálsz annyit? *Eszik.* Mindent kétszerannyi ugrálással csinálsz, mint kellene. Nyugodtan: egy, kettő, kabát, víz, szappan, cipő, papucs, leves. *Eszik.* Megtanulhattad volna már nyolc év alatt. *Eszik.* Ez mindennap így van pontosan. Ebbe nem is lesz változás.

IRMA. Nyolc év előtt még csak tizenegy éves voltam.

SIPOS. Ezt mér mondod?

IRMA. Azt tetszett mondani, hogy nyolc év alatt megtanulhattam volna. Hát most tizenkilenc éves vagyok, hát akkor tizenegy éves voltam.

SIPOS. Mi ez? Társalgás?

IRMA. Kis, boldog csevegés, Sipos úr.

SIPOS. Már megint jár a szád?

IRMA. Már nem is jár, mert befogom.

SIPOS. Nézd csak. Prücsök. *Eszik.*

Szünet, Irma áll és boldogan nézi.

IRMA *szünet után, halkán.* Keziticsókolom.

SIPOS. Mi?

IRMA. Semmi.

SIPOS. Mit mondtál?

IRMA. Keziticsókolom.

SIPOS. Hova mégysz?

IRMA. Sehova.

SIPOS. Hát mér mondtad?

IRMA. Csak mondtam.

SIPOS. Hülye vagy?

IRMA. Igen.

SIPOS. Prücsök. *Tovább eszik.*

Szünet. Irma áll, fájdalmas mosollyal.

Aztán megint megszólal.

IRMA. Keziticsókolom.

SIPOS *felbámul rá.* Mér csókolod a kezemet?

IRMA. Tiszteletből.

SIPOS. Hát akkor vidd a tányért tiszteletből, és hozd a húst, tiszteletből. *Az ujság után nyul.*

IRMA *veszi a tányért.* Bornyuvesés van, spenóttal.

SIPOS. Kérdeztem?

IRMA. Nem. Csak mert a többiek combot kapnak. Csak a Sipos úr kap vesést. *Megy ki.*

SIPOS *hátra se nézve.* Ajtó!

IRMA. Még nyitva se hagytam!

SIPOS. De fogod!

IRMA. Ó. nem. *Kinyitja az ajtót, a küszöbről csókot int, elfelejti becsukni, elsiet.*

SIPOS. Ajtó!!!

IRMA *rémülten ugrók vissza.* Ajtó! *Becsapja kívülről.*

SIPOS *fejét csóválja és olvas.*

IRMA *bejön, szódát és bort hoz.* Jéghideg. Gyönyörű kék üveg. Leves után kilenc csöppet. *Kirohan.*

SIPOS *a fiókból collstokkot vesz elő, megméri az üvegben a bort.* Tizenegy háromtized.

IRMA *berohan, hozza a húsételt.* Hiányzik a borból?

SIPOS. Nem.

IRMA. Kevesebb lett?

SIPOS. Mondom, hogy nem. Több. Tegnap tizenegy centiméter volt, most tizenegy és háromtized. A házmester lop belőle és vizet tölt utána.

IRMA. Tessék leütni a derekát.

SIPOS. Csak bízd rám. Gyerünk.

IRMA *elébeteszi a húst.* Felsálszelet krumplival.

SIPOS. Te prücsök, az elébb azt mondtad: borjúvesés spenóttal.

IRMA. Azt hittem, de tévedtem. Bocsnát.

SIPOS. Nagy hiba. *Enni kezd.*

IRMA. Mért nagy hiba?

SIPOS *italt tölt.* Mert most át kell kapcsolnom a gyomromat felsálra és krumplira. Mikor azt mondtad, hogy bornyú lesz spenóttal, akkor a gyomor berendezkedett... *Iszik.* ... bornyúra és spenótra. Azaz: megkezdte azon vegyműködést, ami a bornyúhoz és spenóthoz kell. Most aztán hirtelen meglepetés éri, bornyúra készült és marhát kap, most másféle

savakat kell produkálni, olyanokat, amik a marhához valók. *Eszik egy falatot.* Tanulj tinó, ökör lesz belőled.

IRMA. Milyen nagy tudása van. Csodaszép esze van.

SIPOS. Ne hizelegj mindig. *Eszik.*

Szünet.

IRMA *minden ok nélkül.* Édes szép pilóta.

SIPOS. Ki a pilóta?

IRMA. Sipos úr.

SIPOS. Én bútorasztalos vagyok.

IRMA. Nekem pilóta. Mindenki pilóta, aki ideális.

SIPOS. Én ideális vagyok?

IRMA. Az én lelkemnek ideális. Ideál pilóta, a felhőkből száll alá a virágos mezőre, hogy eljőjön a menyasszonyáért.

SIPOS. Micsoda badarságokat beszélsz te össze?

IRMA. Most minden éjjel azt álmodom, hogy pilóta volt a vőlegényem és felrepült a felhőkbe és leesett a tengerbe. És minden álomban Sipos úrhoz hasonlít a pilóta.

SIPOS. És beleesik a tengerbe.

IRMA. Bele.

SIPOS. Köszönöm. És te mit csinálsz?

IRMA. Én fel-alá bolyongok a tengerparton, fehér lepelben, ki van bontva a hajam és kinyujtom karjaimat a tenger felé és a viharban eszelősen énekelek. Olyan szép.

SIPOS. Mikor eszelősen énekelsz?

IRMA. Nem. Hanem az egész. Oly szép fájdalom és oly ideális. És a Sipos úr mindig benne van.

SIPOS. A tengerben.

IRMA. Az édes álomban.

SIPOS. Neked jó huszonötöt kéne verni a fenekedre, édes fiam. Te nagyon kezdesz mozgolódni. Ha apád volnék, leszoktatnálak az ábrándozásról.

IRMA. Ó, bár apám lehetne Sipos úr.

SIPOS. Még csak az kéne.

IRMA. Oly szép lehet a gyermeki szerelem.

SIPOS. Na most már aztán elég volt. Nem szégyeled magad? Folyton hizelegsz.

IRMA. Nem szégyelem magam, Sipos úr, büszke vagyok rá, hogy a Sipos úrnak hizeleghetek. *Veszi a tányért és kiviszi. Az ajtót nyitvahagyja.*

SIPOS. Ajtó!

IRMA *ijedten.* Igen. Ajtó. *Becsukja.*

SIPOS *szódát, bort tölt, újságot olvas.*

IRMA *belép a téstával.* Lekváros derelye dióval és cukorral. *Leteszi.*

SIPOS. Biztos?

IRMA. Biztos. A többiek prézlivel kapták, Sipos úr dióval kapta.

SIPOS *eszik.* Egész Pesten azt mesélik, hogy hajnalban meztelenül táncolsz az udvarban.

IRMA. Jézusmária, hát már ezt mondják?

SIPOS. Mára dolgom volt a városházán, ott mesélték a polgármesterek. A képviselőházban is mondták a képviselők. És a minisztérium is tele volt vele.

IRMA. A minisztérium?

SIPOS. Mind, az összes miniszterek.

IRMA. Sipos úr, tréfálni tetszik, de én tudom, ez honnan jön. A Szász úr terjeszti

bosszúból, pedig én csak titokban belefürödtem a hordóba, senkise látott.

SIPOS. Hát a macskát ki adoptálta?

IRMA. Mi az: adoptálta?

SIPOS. Gyermekének fogadta. Dajkálod a macskát, röhög rajtad az egész szomszédság.

IRMA. Ezt is mesélik?

SIPOS. Egész Pesten.

IRMA. Szász úr terjeszti. Szász úr meg akart csókolni.

SIPOS. Mért nem ütötted pofon?

IRMA. Én kérem? Egy albérlő urat?

SIPOS. Ne add a szentet, te haszontalan. Mindenkire pislogsz. Majd beszélek Adél nagysáddal, kiteszünk falura.

IRMA. Én nem pislogok senkire.

SIPOS. Énrám is pislogsz. De tőlem kaphatsz egyet.

IRMA. Az más. Igenis, Sipos úrra pislogok.

SIPOS. Még be is vallod, te szentelen.

IRMA. Mért tetszik nekem ezt mondani?

SIPOS. A szemembe mondod, hogy énrám pislogsz?

IRMA. Az más. Az fájdalom és ideál.

SIPOS. A fenét. Micsoda?

IRMA. Fájdalom és szerelmi ideál.

SIPOS. Nem megy ki innen? *Feléje
mozdul.*

IRMA *elugrik.* Fájdalom és szerelmi ideál, mert én meghalok bele Sipos úr, ha meg tetszik nősülni. Én azt nem élem túl.

SIPOS. Mi az, hogy én meg tetszem nősülni?

IRMA. Megnősül és neje gyermekeket fog szülni. És hogy bírom én azt sok fájdalmas zokogást?

SIPOS. Hol veszed azt, hogy én meg fogok nősülni?

IRMA. Ha becsületszavát adja, hogy nem tetszik elárulni, akkor megmondom.

SIPOS. Nahát ez hallatlan. Mars ki innen, te pocok! Majd épp neked adok becsületszót. Egyáltalán micsoda beszédek ezek, micsoda pletykázás? Nem is tudom, miért állok szóba veled, te taknyos, végezd a kötelességedet és ne beszélj

hozzám. És majd intézkedni fogok, hogy kirepülj innen, mert nem vállaljuk a felelősséget az elzüllésedért. A Császár úrral mit csináltál? Mi? Mit csapod össze a kezedet? Felelj, mit csináltál a Császár úrral?

IRMA. Sipos úr kérem, én nem is felelek, mert ez olyan sértő.

SIPOS. Mars ki innen, majd lesz rád gondom. Hozd a feketekávét! Mars!

IRMA *remegve, egyre nagyobb érzéssel.* Mért bántasz, egyetlen édes pilóta, mindig engem bántasz, holott ámbár mindenki csak engem bánt ezen a világon, mintha én volnék a legutolsó cafat, és igenis nem bánom, ha el is kergetsz, most már nem bírom tovább, ne nősülj meg, nem bánom, ha meg is versz... *Hátrál előre.* ... bevallom neked egyetlen titkos szerelmemet, ideáloamat, mint kis gyermekkorom óta imádtalak és szerettelek, te drága mérges édes, és te vagy oka halálomnak és álmaimnak, és a macskát is azért dajkáltam, ennek is te vagy oka, mert álmom-

ban nejed voltam és gyermekünk született egymástól, és édes asszonyod voltam és gyermekünk volt a macska, dögöljön meg a Szász úr, mert bepiszkolta szerelmemet, és miattad fürdök, és miattad szenvedek, és miattad tűrök, és mindenki csak felrúg engemet, mert senkise érti ideális szívemet, én borongó lelkemet lehelem ajkaidra és te huszonötöt akarsz verni a fenekemre.
A falnak dől, úgy zokog.

SIPOS *kissé zavartan.* Hogy mersz engem tegezni? Hogy mertél engem tegezni?

IRMA *bőgve.* Most már ugyis minden mindegy.

SIPOS *zavartan.* Töröld meg az orrodát és eridj ki. Ne merj a szemem elé kerülni.

IRMA *kifelé indul, a küszöbön megáll, sírva.* Tudom, tudom, ajtó. *Becsukja kívülről az ajtót.*

SIPOS *idegesen ül vissza az asztalhoz, eszik és iszik, rágyújt, fölkel, leül, szivarozik.*

Az ajtó nyílik, Adél lép be. Egy csésze feketekávét hoz,

ADÉL. Itt a feketekávé.

SIPOS. Ezt a gyereket egy pillanatig se lehet tovább itt tartani. Anyja nincs, apja nincs, te vagy a legközelebbi hozzátartozója, mi vagyunk felelősek érte. Most kezd mozogni benne a női hölgy, nyugtalanodik, meg az a sok színház is árt neki, attól vadul meg.

ADÉL. Hallod, a Nemzetibe csak elmehet. És én különben sem engedem, csak klasszikusokhoz.

SIPOS. Azok írják a legnagyobb disznóságokat.

ADÉL. Arról én már nem tehetek.

SIPOS. Maholnap húsz éves, majd még valaki tönkreteszi.

ADÉL. Azt hiszem már tönkre is tette valaki.

SIPOS. Kicsoda?

ADÉL. Tudom is én... Császár úr... Szász úr... talán mind a kettő.

SIPOS. Van benne cukor?

ADÉL. Kettő. *Leül hozzá.* Beszélni akarok veled.

SIPOS. Na. Halljuk.

ADÉL. Lajos... nem tudom, milyen kedved van máma.

SIPOS. Rossz.

ADÉL. Pedig már ebédeltél.

SIPOS. Vasárnap ebédután is rossz kedvem van.

ADÉL. Tulajdonképpen mindegy. Jókedv, rosszkedv, ezen át kell esnünk egyszer. Két héten belül feleségül fogsz venni.

SIPOS *leteszi a kanalat.* Drága jó fiam, légy szíves, mondd ezt még egyszer.

ADÉL. Két héten belül feleségül fogsz venni.

SIPOS. Jó. *Kávézik.*

ADÉL. Ne csinálj ebből viccet. A legkomolyobban beszélek. Sokkal okosabb; ha minden vita helyett már most rögtön kezded megszokni ezt a gondolatot. Kár minden percért.

SIPOS. Olyan sürgös?

ADÉL. Igen.

SIPOS. Miért?

ADÉL. Mert esedékes.

SIPOS. Mi az... más állapotban vagy?

ADÉL. Dehogy. Lelkileg esedékes. És társadalmilag. Ezt az állapotot rendezni kell. Én tudom, hogy te ezen nem szeretsz gondolkozni, csak rakod egyik napot a másakra és . . . majd csak lesz valahogy . . . és másnap tényleg úgy van, hogy a tegnapi is elmúlt valahogy . . . de most nem megy tovább.

SIPOS. Ez borzasztó.

ADÉL. Miért?

SIPOS. Mert szegény ember vagyok.

ADÉL. Eddig is az voltál.

SIPOS. A feleségemmel nem tartathatom el magamat. Eddig se fizettem a kosztér, tudom. De legalább adós vagyok vele.

ADÉL. Maradsz vele adós továbbra is. Hát hogy gondolod? Örökre csak így lesz? Én szereztem egy kis köztisztelést itt a kerületben, megbecsülnek, de mindenki tudja, hogy együtt élünk . . . és nem csinálsz asszonyt belőlem?

SIPOS. Mindig azt mondtuk, hogy erre semmi szükség. Te is szabad vagy, én is szabad vagyok, ez volt benne a szép.

ADÉL. Én szabad vagyok?

SIPOS. Hát nem . . . úgy.

ADÉL. Hát hogy? Nektek százféle szabadságotok van, a nőnek egy szabadsága van, az a bizonyos. És abba nem vagyok szabad.

Az ajtó nyílik, Irma lép be.

IRMA *izgatottan*. Sipos úr kérem, önagysád azt mondta, hogy mondjam meg a Sipos úrnak, hogy voltam az órásnál és az órás azt mondta, hogy még nincs kész az óra. A jövő héten lesz kész.

SIPOS. Jó. *Hosszú szünet.* Mi az, a jövő hétig akarsz itt állni?

IRMA. Nem. *Kimegy.*

Szünet.

SIPOS. Hát kérlek, én ezt tudomásul veszem és ősszel fogunk erről beszélni.

ADÉL. Nem fiam, ez nem évszakra megy. Most egy kicsit ugorj ki a nyugodt életedből. Majd adok én neked. Nem kell úgy élni, mint ahogy te élsz. Legyen neked is egy kis gondod. Most haragszol, mert

kizökkentelek a kerékvágásból. Ismerlek én téged.

SIPOS. Én nem vagyok férjnek való. Én agglegénynek születtem.

ADÉL. De én asszonynak vagyok való. Engem itt mindenki nagyrabecsül, büszke lehetsz rám. És neked adtam a legszebb tíz évemet.

SIPOS. Nekem adtad? Velem élted. Én is neked adtam.

ADÉL. Az más.

SIPOS. Mért más?

ADÉL. Mert az enyém, az *én* tíz évem volt. A tied meg, a tied volt. Az nekem nem fáj.

SIPOS. De a tízéved előtt volt nyolc évéd, amit nem nekem adtál. Az nem fáj?

ADÉL. Akkor még nem ismertelek. Megint evvel gyösz?

SIPOS. Mivel jöjjön egy tisztességes ember? Hát igenis kérlek, az a nyolc év neked nem fáj és nekem fáj.

ADÉL. Ezt most mondod, mikor a kötelességedre figyelmeztetek.

SIPOS. Ezt mindig mondom. Ha nem neked mondom, hát magamnak mondom. Ne izgass föl, mert ez az egy fájdalom van az életemben, ne kényszeríts, hogy erről beszéljek.

ADÉL. Én húszéves koromban a gróf Seeburné szobalánya voltam és a gróf Seeburné fiának a szeretője lettem. Na, most kint van.

SIPOS. Hát persze, hogy kint van. Ha ilyen nyugodtan mondod ki, hát nyugodtan van kint. Én nem tudom ezt ilyen nyugodtan kezelni, mert nekem a vér a fejembe megy, mikor erre gondolok. Én tíz év óta abból élek, hogy ezt elpróbálom felejtetni, de nem megy, mert ha eszembe jut, az egész testem elkezd reszketni tőle. Nézd édes fiam, beszéljünk egyszer egészen tisztességesen. Jól van, nehogy azt hidd, hogy kibuvót keresek, én elveszlek, ha nagyon kívánod . . .

ADÉL. Igenis, elveszel.

SIPOS. Nem kell kiabálni, éppen azt mondom, hogyha nagyon kívánod, elveszlek.

ADÉL. Mert kutyakötelességed.

SIPOS. Nézd, én nyugodtan beszélek, te ne mérgesíts engem, hagyj engem nyugodtan beszélni.

ADÉL. Kutyakötelességed.

SIPOS. Nézd, ne izgass engem, én konstátalom, hogy higgadtan tárgyalok és te direkt ilyen kifejezést használsz. Én nem vagyok kutya, és nekem nincs kutyakötelességem, én egy szabad ember vagyok és azt csinálom, ami nekem tetszik. Értetted?

ADÉL. El fogsz venni.

SIPOS. Ki akarsz hozni a sodromból? Mit akarsz tőlem? Mit ismétled ezt mindig?

ADÉL. Mert el fogsz venni.

SIPOS. Te, hagyd abba!

ADÉL. El fogsz venni és most azért vagy mérges, mert érzed, hogy most meg vagy fogva, egészen sápadt vagy a dühtől, nézd meg magad a tükörben, szégyeld magad.

SIPOS. Én türtöztetem magam Adél, amíg bírom. De figyelmeztetlek, hogy ha

a végletekig viszed, valami nagy meglepetés talál téged érni.

ADÉL. Nem hiszem. Tőled csak egy meglepetés érhetne, hogy úri módon viselkedel. De ez a meglepetés engem nem fog érni.

SIPOS. Na, még egy szobalányhoz elég úriember vagyok.

ADÉL. Nemcsak szobalány voltam, hanem a fiatal grófnak a metressze is voltam, nyolc évig, kerestem ezen az üzleten egy kis házat és egy nagy gyereket. Kérem ezt is kinyilvánítani.

SIPOS. Nahát most legalább te mondtad ki. Hát igenis, elveszlek, mert erkölcsi kötelességem. Úgy kell nekem, mért nem háborodtam fel előbb. De erkölcsileg lusta voltam.

ADÉL. És nekem pénzem volt.

SIPOS. Te . . . én . . . én . . .

ADÉL. Pihenj egy kicsit fiam. Egy csöpp vér sincs az arcodban. Most már egészen sápadt vagy. Ne mereszd rám a szemed, nem félek tőled. Ne komédiázz velem.

Miután úgyis az lesz a vége, hogy elveszel, ezt sokkal szebbre csinálhattad volna. De mert egy nyomorult fáradt ember vagy, hát ilyen piszkosan kéred meg a kezemet. Piszkosan, és úgy, hogy én kényszeritelek rá.

SIPOS. Te engem sose szeretted.

ADÉL. Az nem igaz. Egyszer egy hétig szerettelek.

SIPOS. Az első héten.

ADÉL. Neeem. Akkor igazán nem. Egyszer volt egy hét. Vagy két hét. Ti ezt sose tudjátok. Mikor tüdőgyulladásod volt és én azt hittem, hogy meghalsz. A nagy láztól nem maradt meg az étel a gyomrod-ban és azt mondtad, hogy most meg foglak utálni, mert utálatos vagy. Azon az egy héten szerettelek. Aztán sok éjszaka, mikor te azt hitted, hogy a mennyországba repültem, úgy gyűlöltelek, hogy reggelig sírtam.

SIPOS. A gróf úr után.

ADÉL. Bizony, az után.

SIPOS. És most se szeretsz.

ADÉL. Nem.

SIPOS. És vegyelek feleségül.

ADÉL. Igen.

SIPOS. Mért éppen én?

ADÉL. Mert én úgy határoztam, hogy te fogsz feleségül venni.

SIPOS. És ha én se szeretlek? És ha én is csak, éppúgy mint te, megszokásból vagyok veled, fáradtságból és öregségből, és ha én éppen úgy gyűlöllek, mint te engem?

ADÉL. Akkor is te fogsz feleségül venni.

SIPOS *ordítva*. Mért?

ADÉL. Ne ordíts. Mert én akarom. Nem vagyok elragadtatva tőled, ne félj, nem azért. Te vagy az utolsó ember ezen a világon.

SIPOS. Te. Hát most haligass jól ide. Most nézz jól rám, hogy ilyen sápadt vagyok-e, vagy olyan sápadt. Édes fiam, most megtörténik a kijelentés. Nyugodtan és hidegen. Nem veszek el. Ha akarsz, marad minden a régiben. Ha nem, szedem a sátorfámat és megyek. Értetted? Majd

én megmutatom neked, hogy én is ember vagyok. És most ebből az egészből elég volt. És ha egy szót mersz most szólni, összetörlek. Összetörlek. Na. Most hallottad. *Leül, meggyújtja elaludt szivarját.* Mondtam, hogy téged még nagy meglepetés érhet. Hát most hallottad.

Szünet. Adél lassan sétál.

Az ajtó nyílik, Irma csöndesen bejön, fogja a mosdó mellett álló vödröt, némán kiviszi, miközben aggódva figyel.

Szünet.

SIPOS. Most te vagy sápadt, fiam.

Szünet.

ADÉL *megáll.* Nincs értelme, hogy így belelovaljuk magunkat a gyűlölködésbe. Tényleg, ülj egy kicsit és pihentesd ki az agyadat.

SIPOS. Csak ne vedd ezt ilyen könnyedén. Csak most ne ravaszkodjál. Te most nagyon meg vagy ijedve, mert sok eszed van és tudod, hogy túlfeszítetted a dolgot és most elszakadt az egész. Most már

nem is tudsz úgy komédiázni, mint az előbb.

ADÉL. Nem törődöm semmivel. Komédia vagy nem komédia. Mit bánom én.

SIPOS. Látod fiam. Ilyen szép puhán kell beszélni. És nagyon jó is, hogy ez az egész ilyen csunyán felfakadt, mert most legalább vége. Fájni fog neked is, — ne félj: nekem is, de most legalább szétmegyünk. Aztán valahogy összefoldozzuk a rongyos életünket. Külön én is, meg külön te is.

Szünet.

ADÉL. Hát Lajos. Én megmondok most neked valamit. De te vagy az oka, hogy megmondom. Én nem akartam belehasogatni a szívedbe. Te vagy az oka. Én mondok neked valamit. Én szerelmes vagyok ebbe a Császár Pálba.

SIPOS *ijedten*. Azt én tudom!

ADÉL. Hála istennek. Legalább látod, hogy eddig gyöngéd voltam és most becsületes vagyok.

SIPOS. Az nem igaz.

ADÉL. Micsoda?

SIPOS. Hogy becsületes vagy. Ha becsületes lettél volna, ezt az első napon bevallottad volna nekem.

ADÉL. Micsoda első napon? Hol van itt első nap? Melyik az első nap? Napok vannak és én szerelmes vagyok és minden nap első nap, és minden nap utolsó nap, mert nem tudom, mikor kezdődött és nem tudom, miért nem akar végződni.

SIPOS. A szeretője vagy.

ADÉL. Pfuj de nyomorult vagy.

SIPOS. A szeretője vagy?

ADÉL. Pfuj de ostoba vagy. Pfuj de gyáva vagy. Hogy tudnálak most gyűlölni, ha szeretnék. Hát ezt kell erre mondani? Hát lehetek a szeretője? Hát ez az egész, ami most itt történt, hát ez történt volna, ha a szeretője volnék? Hát ideállnék elibéd és megmondanám neked, hogy szeretem? Hiszen magamnak se merem megmondani . . . Lajos . . . Lajos . . . segíts rajtam . . . segíts az én vén buta fejemen . . . segíts az én öreg szívemen . . . segíts raj-

tam! Szerelmes vagyok egy fiatal emberbe! Tudod mit jelent ez? Az istenért... ne hagyd, hogy elhagyjalak és utánaszaladjak és megalázkodjam... és én pénzeljem és ő megverjen... és én kezét csókoljak neki érte... Lajos... te okos ember vagy... én harminchat éves vagyok és ő huszonhárom... nem látod, hogy mi lesz ebből? Nem ismersz engem? Még most se érted, mért ordítottam fel hozzád a nyomorúságból, hogy vegyél el, vigyél el, védj meg!

SIPOS *a homlokát törli.* Itt csak egy kérdés van.

ADÉL. Istenem...

SIPOS. Itt most már csak egy kérdés van.

ADÉL. Milyen... kérdés...

SIPOS. Akárhogy fogod is fel... most igazán bocsáss meg, ne légy türelmetlen... minden izgalom nélkül... Az életünk fordulata előtt állunk... itt megint csak egy kérdés van. Meddig mentél velem.

ADÉL. Hát kérdezhetnéd ezt tőlem, ha

csak rá is néztem volna? Hát ki mondta el neked az egészet? Nem én? Hát elmondtam volna?

SIPOS. Én tisztességes ember vagyok. Én elbocsátalak és neki adlak minden bosszú nélkül. Felelj becsületesen. Tudja, hogy szereted?

ADÉL. Ha tudná, nem tőrném meg a házban.

SIPOS. És még egy kérdés van.

ADÉL. Ne kínozz.

SIPOS. Nem, nem. Egy fontos kérdés van. Ő... szeret téged?

ADÉL. Ne kínozz.

SIPOS. Felelj, mert összetörlek. Szeret téged?

ADÉL. Nagyon.

SIPOS. Már mint... szerelmes?

ADÉL. Igen.

SIPOS. Honnan tudod?

ADÉL. Azt igazán tudja az ember.

SIPOS. És mért nem lökted ki? És mért nem mondtad meg nekem?

ADÉL. Hiszen megmondtam! Most

mondtam meg! És nem lökhetem ki, és te se lökheted ki. Olyan korrektül viselkedik a szenvedésében. Hiszen éppen ez az, ami úgy meghatott.

SIPOS. Az nem szenvedés. Szerelem nem szenvedés.

ADÉL. Hát mi a szenvedés?

SIPOS. Szervedés egy operáció, ahol nem altatják el az embert. Az szenvedés. És az, ha az ember csalódik abban, akiben hitt. És még egy kérdés van.

ADÉL. Istenem, mért van annyi sok kérdés? Hát nem tudsz már mindent? Hát nem értesz már mindent?

SIPOS. Még csak egy kérdés van, aztán vége. Illetve megismételek egy kérdést. Te . . . éreztetted vele, hogy szereted?

ADÉL *síránkozva*. Istenem . . . hát verj meg inkább, taposs rám, de ilyen gyalázatossgot ne kérdezz.

SIPOS. Nem is sejti?

ADÉL. Hát hogy sejtene?

SIPOS. Jól van fiam. Adjál egy kis szódavizet.

ADÉL *tölt neki.* Bort is bele?

SIPOS. Nem. *Átveszi.* Köszönöm. *Iszik, de keveset.* Igen. — Hát kérlek.

ADÉL. Pihenj egy kicsit, drágám.

SIPOS *kábultan.* Igen.

ADÉL *nagyon gyöngéden.* Most mindenféle gondolat nyüzsög a fejedben, ne izgasd magad drágám, mára elég volt. Nem akarsz egy kicsit ledülni?

SIPOS *maga elé bámulva.* Igen. — Majd később.

ADÉL *megcsókolja a homlokát.* Milyen forró a fejed.

SIPOS *elmélázva.* Igen.

Kopogtatás.

SIPOS. Szabad.

Császár lép be az udvar felől.

SIPOS. Á, ... a Császár úr. *Feláll. Kínos szünet. Sipos fel-alá jár.* Mivel szolgálhatok, Császár úr?

ADÉL *szemrehányóan.* Kérlek szépen.

CSÁSZÁR *elfogultan.* Önagyságánál szerettem volna érdeklődni... Kérem, úgy látszik, megzavartam a beszélgetésüket

ADÉL. Nem baj, kérem, csak mondja meg, amit akar.

CSÁSZÁR. Tudniillik... már voltam bátor említeni pénteken... hogy a Brausz Mártonnak, a hentesnek van az a kocsija... hiszen tetszik tudni... az a henteskocsi, ami átalakítható ülésekkel társaskocsivá. Most lakiroztatta, gyönyörű szép. És két jóvérű sárga lova van. Ma, vasárnap nekem egész délutánra rendelkezésemre áll ez a kocsi. Hat személy kényelmesen elfér rajta. És gondoltam, ha esetleg kedve volna a Hűvösvölgybe kimenni...

SIPOS. Nincs neki kedve a Hűvösvölgybe kimenni.

ADÉL. Azért... köszönöm szépen, Császár úr.

CSÁSZÁR. Nagyon szívesen, nagysád.

SIPOS. Pláne henteskocsin.

CSÁSZÁR *szomorú mosollyal*. Hát bizony... autóm még nincs.

SIPOS. Azt tudjuk.

Kínos szünet.

SIPOS. Ez minden, amit kívánni méltóztatott, Császár úr?

CSÁSZÁR. Igen kérem.

SIPOS. Hát most énnekem volna egy kis kívánni valóm Császár úrtól.

ADÉL *aggódva*. Kérlek szépen.

CSÁSZÁR. Méltóztassék.

SIPOS. Azt méltóztatom kívánni, hogy ön ne adjon pénzt a cselédnek szalagra.

CSÁSZÁR. De kérem...

SIPOS *túlbeszéli*. Ezt a cselédet mi hoztuk ide gyerekkorában és mi vagyunk felelősek a sorsáért.

ADÉL. De Lajos...

SIPOS. Semmi Lajos, itt nincs Lajos, én nem fogom tűrni, hogy az urak közül bárki, legyen az maga Császár úr...

CSÁSZÁR. De félreértés kérem...

SIPOS *túlkiáltja* ... legyen az maga Császár úr, ehhez a gyereklányhoz nyulni nem engedek, ha Császár úrban olyan nagyon ágaskodik a virtus, menjen az utcára a lányokhoz.

CSÁSZÁR. De kérem, Adél nagysád a tanum . . .

SIPOS. Adél nagysád önnek nem tanuja. Kikérem magamnak.

CSÁSZÁR. Hát kérem . . . mit csináljak . . . ha meg se tetszik hallgatni . . .

ADÉL. Kérlek, Császár úr már igazolta . . .

SIPOS. Neked igazolta, nekem nem igazolhat semmit. Amit mondtam, megmondtam.

CSÁSZÁR. Hát kérem . . . erre igazán nem mondhatok semmit . . . igazán restellem, Adél nagysád . . .

ADÉL *idegesen*. Jól van kérem, hagyja most már.

CSÁSZÁR. Ha tudtam volna, hogy ebből a semmiségből ilyen . . .

SIPOS. Ez nem semmiség kérem. Kikérem magamnak ezt a kritikát.

CSÁSZÁR. Ez nem kritika, kérem.

SIPOS. Nahát kérem, elég volt.

CSÁSZÁR. Kérem.

Kínos szünet.

CSÁSZÁR. Bocsánat, hogy zavartam.
Ajánlom magamat.

SIPOS. Ajánlom magamat.

Császár kimegy.

SIPOS *leül az asztalhoz, a fejét a karjára hajtja.*

ADÉL *hozzámegy, sóhajt, a fejét simogatja. Ez eltart egy kis ideig.*

SIPOS *föl se emelve fejét. Vén... marha vagyok.*

ADÉL *még egyszer megsimítja a haját és elmegy tőle. Feküdj le, aludj egy kicsit fiam. Ezt megszoktad délután. Ez hiányzik neked. Ettől vagy ideges.*

SIPOS *szemét törölve. Hány óra?*

ADÉL *karkötőjét nézi. Félkettő.*

SIPOS. Mi van az órámmal?

ADÉL. Az Irma már mondta...

SIPOS. Ja igaz. Egészen kiment a fejemből. — Lefekszem egy kicsit. Fáj a fejem.

ADÉL *kiszól az ajtón. Irma! Visszajön. Hánykor költselek fel?*

SIPOS. Négy órakor.

ADÉL. Pá fiam. *Balra elöl kimegy.*

SIPOS *nagyot sóhajt.*

Irma belép a gyerekekkel.

SIPOS *az asztalra könyökölve ül, a fejét a kezére támasztva.* Megint a gyereket dajkálod? Készítsd az ágyat, lefekszem.

IRMA *leteszi a gyereket, az ágyhoz megy, közben nyugtalanul nézi Sipost, elhelyezi a takarót és nagyokat csap a párnára.* Mért búsul Sipos úr?

SIPOS. Mert ráérek, fiam.

IRMA. Én odavagyok, ha a Sipos úr ilyen szomorú.

SIPOS. Mi van veled máma, hogy úgy szeretsz?

IRMA. Én mindig szerettem Sipos úr.

SIPOS. Igaz szívedből?

IRMA *lehajtja a fejét.*

SIPOS. Mint galamb a tiszta búzát?

IRMA. Kicsúfolni tetszik engem.

SIPOS. Most nem is olyan nagyon csúfollak ki, fiam. Most egy kicsit undorodom magamtól... mindenkitől, fiacskám.

IRMA. Tőlem csak nem?

SIPOS. Az a szomorú, fiam, hogyha most

úgy körülnézek a világon, Európába, Ázsiába, Afrikába, Amerikába . . . ezen az egész világon egy jó emberem van fiam, és az te vagy. *Hirtelen, szigorúan.* Na, ne nézz, ne kérdezz, gyerünk, egy-kettő, ebéd-utáni lefekvény! Párna!

IRMA. Megvan.

SIPOS. Szék az ágyhoz!

IRMA *széket tol az ágyhoz.*

SIPOS. Bor.

IRMA *odateszi.*

SIPOS. Szóda.

IRMA *odateszi.*

SIPOS. Pohár.

IRMA *odateszi.*

SIPOS. Hamutartó.

IRMA *odateszi.*

SIPOS *az ágy szélére ül. Papucs!*

IRMA *lehúzza a papucsot.*

SIPOS *az ágyra dől. És most egy szó se, csöndes leszedés, aztán távozás és békében hagyás. Függyönylehúzás a legyek miatt. Befordul a fal felé.*

IRMA *leereszti az ablak rolétáját. Lábujj-*

hegyen megy az asztalhoz, csöndesen szed le, suttogva beszél a gyerekhez. Pszt . . . csöndesen maradj Lilike . . . mindjárt kimegyünk a homokba építeni . . . ülj csak szép csöndesen . . . Felfigyel, Siposhoz. Tetszett valamit mondani?

SIPOS. Nem fiam, csak sóhajtottam.

IRMA. Ne tessék sóhajtani.

SIPOS. Jó, édes fiam. Majd nem sóhajtok.

Kis szünet.

IRMA *halkan, a gyerekhez.* Mindjárt megyünk . . . Csak leszedjük az asztalt . . . *A kanalat fogja, hátranéz . . . evvel ette szegényke a levest . . . Megcsókolja a kanalat. . . evvel ette a húst . . . megcsókolja a villát és hátranéz . . . ebbe törülte a száját . . . megcsókolja a szalvétát . . . abrosz vissza . . . kenyér vissza a kendőbe . . . só, paprika a helyére . . . Sipos felé figyel.* Már alszik. Csöndes maradj Lilike. Most tehát imádlak, te mártir . . . drágám, kedvenc csillagom, Göncölöm szekere, édesem, mérgesem . . . imádlak Európába, Ázsiába, Afrikába, Amerikába, csak én

imádlak, senki más . . . Most szegény szolgáló vagyok . . . de elmegyek érted a bálba . . . aranyruhába, üvegcipőbe . . . Most nem hallja, elmondom: «Boldogságom hímpora, Lenge szellő lengedez, Fájdalmamnak angyala, Könnyeimnek zápora.» Írta Szabó Irma. Most nem hallja, mert alszik . . . De lehet, hogy csak úgy tesz, mintha aludna és akkor hallja . . . akkor hallja!

Figyel, aztán balkarjára veszi a gyereket, jobbkezebe az edényt, lábujjhegyen az ajtóhoz megy, a lábával kitolja az ajtót és kimegy. Az ajtó nyitvamarad. Pillanatnyi szünet. Aztán visszajön gyerek és edény nélkül a küszöbre. Suttogva mondja: — Ajtó! . . . Igen lassan, óvatosan becsukja kívülről az ajtót.

FÜGGÖNY.

MÁSODIK FELVONÁS.

Adél házának tornáca és kis kertes udvara. Az udvar háttérében lakodalmi asztal körül ülnek a vendégek. Balról hátul ajtó a konyhába. Jobbról elől ajtó a házba. A tornácon pohárszék. Egy kis söröshordó. A földön, a korlát mellett sorban rengeteg palack, fazekakba és vándlagonkba behűtött borok, szódavizek, néhány görögdinnye. Elöl jobbról a tornácon pirossal terített asztal a cselédség számára. Nyár. Alkonyat.

Mikor a függöny felgördül, már végefelé jár az ebéd, amely dél óta tart. Jókedv, csöndes nevetgélés, beszélgetés.

Az asztal körül ülnek: Sipos, vőlegénynek öltözve, Adél menyasszonyi ruhában, Császár, Viola, Stetner és a többi vendégek, férfiak, nők vegyesen. Egy pap és egy hajóskapitány is van köztük. Kati, a házmesterné az asztalról szedeget edényt és ki-bejár a konyhából az asztalhoz és vissza. Házmester elől

a tornácon a behűtött italok közt rakosgat. Irma a pohárszéknél áll és dolgozik rengeteg edény közt. Ő a pohárszék és a konyha közt járkal. Lilike huszárnak öltözve ül a tornácasztalnál. Előtte korsó sör. Irma néha Lilikéhez is odamegy a továbbiak alatt.

ADÉL ANYJA *díszes ruhába öltözött jobb módú falusi polgárasszony, épp előre jött a lakodalmas asztaltól a tornácra. Feketekávéért kérnek! Feketekávéért kérnek!*

IRMA. Már kétszer főztünk újra.

ANYA. Van elég kávé?

IRMA. Nem tudom.

KATI *épp arra jön az udvar felől.*

ANYA. Mondja, van elég pörkölt kávéjük?

KATI *bekiált a konyhába. Szakácsné, van elég kávé?*

SZAKÁCSNÉ *megjelenik a konyhaajtó küszöbén. Még egyszerre van.*

HÁZMESTER. Hát mink mikor ebédelünk? Háromnegyed hat, kezitsókolom, még nem jutottunk hozzá, hogy egy falatot együnk.

SZAKÁCSNÉ. Pedig milyen kacsa vót!

IRMA. Láttam, amikor élt. Fekete kacsa volt.

SZAKÁCSNÉ. Mi az? Maga azt hiszi, egy kacsa volt?

IRMA. Egy gyönyörű fekete kacsa volt. Olyan volt, mint a fekete hattyú.

SZAKÁCSNÉ. Hat egész kacsa volt!

ANYA. A kisleány vigyáz valaki?

IRMA. Én vigyázok a Lilikére.

ANYA. Csak nem adnak neki sört?

IRMA. Az apja ad neki sört. Hogy kértem, úgy-e, hogy ne adjon. Tetszik most hallani?

HÁZMESTER. Egy korsóval nem árt.

IRMA. Dehogyan nem árt.

SZAKÁCSNÉ *a kúszóbról*. Kati, hová tette a kávédarálót? *Visszaugrik a konyhába.*

KATI. Maga darált vele az előbb!

SZAKÁCSNÉ *a konyha belsejéből, ordítva.*
Jó, már megvan!

Sipos jön előre az asztaltól.

SIPOS. Drága anyósom, maga mindig

a konyha körül van, ez nem járja. Menjen a vendégekhez. Itt van Gál kapitány a Magyar Folyamtól, foglalkozzék egy kicsit vele. *Irmához.* Mi van a feketével, miért nincs fekete?

IRMA Megint velem tetszik mérgeskedni, nem én vagyok a szakácsné, mit tudom én, mért nincs fekete. *Csomó edénnyel siet a konyhába.* Dolgozok mint egy kutya.

SIPOS. Na bögj mindjárt! *Utánamegy a konyhaajtóig, oda beszél.* Mi van a feketével!

ANYA. Főzik már, ne legyen ideges.

SZAKÁCSNÉ *hangja a konyhából.* Főzzük! Főzzük!

SIPOS *előrejön a borokhoz.* Hány üveg bort hoztak fel?

HÁZMESTER. Nem tudom, kérem.

SIPOS. Mi az? Nem tudja, hogy hány üveg bort hozott fel a pincéből?

HÁZMESTER. Hát kérem, negyvenhatig olvastam, de aztán úgy kiabáltak folyton, hogy bort, bort, csak hordtam kérem, mint a tűzifát, kosárban.

SIPOS. Ez itt melyik?

HÁZMESTER. Most már össze is keveredett. Ez itt csopaki. Ez meg olasz rizling.

SIPOS. Hát csak úgy vigye, hogy előbb a csopaki fogyjon el, mert az zavaros. Azt megismeri, ha átnéz az üvegen. A plébános úrnak és a kapitány úrnak rizlinget. A többinek mindnek zavarosat.

Irma arra megy.

HÁZMESTER. Nagyobb baj van, kérem, szóda nincs. Ez a tíz üveg az egész.

SIPOS *Irma felé.* Azt én tudtam! Ez az egy dolog volt rádbízva, te prücsök, tudtam, hogy nem lesz szóda!

IRMA. Mit csináljak, ha mind megitták!

SIPOS. Hát arra való, te majom, hogy megigják. Hány üveget hozattál?

IRMA. Harminc üveg volt.

SIPOS. Nahát ez hallatlan. Te az én lakodalmamra harminc üveg szódát hozatsz? Hatvanat kellett volna!

IRMA. De csak harminc volt kék üvegbe.

SIPOS. Hát aztán!

IRMA. Az az én kedvenc, imádott szíнем.

SIPOS. Mit szól hozzá? Az az ő szíне!

Házmesterhez. Küldjön át a kocsmába azonnal, ami szódájuk van, hozzák rögtön át.

IRMA. Én vagyok a legszomorúbb vendég a Sipos úr lakodalmán.

SIPOS. Te nem vagy itt vendég, te itt cseléd vagy. Mért truccolsz?

IRMA. A gratulánál mindenkinek adott csókot, csak nekem nem. Pedig én szerelmes vagyok a Sipos úrba, nagyon jól tetszik tudni.

SIPOS. Hát gyere ide, te rongyos. Kapsz egyet.

IRMA. Most már nem kell. Megvárom, amíg részeg lesz, akkor kapok kettőt. *Elsiet a konyhába.*

HÁZMESTER *a konyha felé ordít.* A Julcsa menjen át a Morbitzerhez szódáért!

SIPOS. Ne ordítson! Egy pápai kamarás ül az asztalnál és itt ordítanak, mint a sakálok. Menjen oda és ott mondja meg!

JULCSA *megjelenik a konyhaajtó küszöbén.* Megyek már! *Kiszalad az udvarra és jobbra eltűnik.*

SIPOS. Olyan ez, mint a bolondok háza. Minek ez a kapkodás? Nyugalom és rendszer. Egy, kettő, szóda, bor, kávé. Egy, kettő, kacska, liba, rétes, dinnye. De nem össze vissza mindent. A cigányokkal mi van?

HÁZMESTER. Még nem jöttek.

SIPOS. Mikorra rendelte őket?

HÁZMESTER. Hat órára. Pedig most van hat óra.

SIPOS. Micsoda pontatlanság.

Az udvaron mozgolódás, lárma.

HÁZMESTER. Talán most jönnek!

SIPOS *az udvar felé.* Mi az?

STETNER. Megjöttek a cigányok!

Újból mozgolódás és lárma.

SIPOS *hátrasiét.* Nem a cigányok! Ezek a fényképészek!

Közvetlenül a tornácnál, az udvaron jobbról megjelenik a két fényképész, eszközökkel.

FÉNYKÉPÉSZ. Van szerencsém jónapot kívánni. Itt van a fényképész az ő amerikai gépével és igaz magyar jókívánságaival. Nevem Stiaszni. Fogadja ifjú férjüram legbensőbb szerencsekívánataimat.

SIPOS. Köszönöm, gyerünk, gyerünk, kevesebb beszéd, több felvétel.

IRMA *a korláton át kiszól az udvarra.*
Sipos úr kérem!

SIPOS. Ne zavarj most. Mit akarsz?

IRMA. Én nem hagyom magamat levenni.

SIPOS. Ne félj, nem is voltál tervbe véve.

IRMA. Hát azért mondom.

HÁZMESTER. Ha a Julcsa hozza a szódát, ide tegyék a jégre.

IRMA. Mondja ezt a Julcsának.

HÁZMESTER. Maga a szódaigazgató.

SZAKÁCSNÉ *a konyhaküszöbön.* Kati, kérje el a nagyságától a kulcsot, elfogyott a kockacukor!

KATI. Most nem lehet, most fényképezés lesz. *Házmasterrel együtt beáll a csoportba.*

HÁZMESTER. Ne zavarja a csoportot. Hagyja most a cukrot!

Közben a fényképezészek felálltak a jobbszélen.

SIPOS. Csöndet kérek! Most maradjatok egy kicsit nyugton, le lesz fényképezve az egész társaság. Népség, cselédség, ide a háttérbe. Házmasterék! Szakácsné!

*Házmesterék a konyhaajtó előtt állnak,
boldogan.*

SIPOS. Irma!

IRMA. Nem megyek!

SIPOS. Ha nem jössz, maradsz!

HÁZMESTER *ordítva*. Állj! Állj!

SIPOS. Mit ordít? Mit ordít?

HÁZMESTER *az udvar tulsó végébe mutat*.

Ott jön a Julcsa, hozza a szódát, még majd beleszalad a csoportképbe! Állj!

SIPOS *Julcsa felé*. Maradj ott a szódával!
Ne mozdulj!

FÉNYKÉPÉSZ. Most kérem, szíveskedjék mindenki nyugton maradni és tessék mindenki énrám nézni. Ne tessék megijedni, magnéziummal lesz dolgozva, mert már nem elég erős a napfény. Vigyázat. *Nagy csönd*. Egy!... Kettő!...

SZAKÁCSNÉ *a konyhaküszöbön, beleordítva a csöndbe*. Kati, kérje már a kulcsot, nincs kockacukor!

MIND. Pszt!

SIPOS. Csönd! Ne mozduljon! Álljon meg ott, ahol van.

FÉNYKÉPÉSZ. Tehát újra kezdem az olvasást. Nyugalom és rám nézni mindenki! *Nagy csönd. Egy, kettő, három. Nagy csönd és várakozás.*

Óriási magnéziumlobbanás.

Általános fellelegzés, beszélgetés, nevetgélés.

LILIKE *hangosan kezd sírni.*

IRMA *odaszalad hozzá, megtapogatja.*

Gyere gyorsan Lilike!

SIPOS. Mi az, mi történt?

IRMA. Tengerész lett a huszárból!
Gyorsan viszi hátrafelé.

LILIKE *bögre.* A sörömet! A sörömet!

IRMA. Jó, visszük a sört is. *A kezébe adja a korsót, így sietnek a konyha mögötti ajtó felé. Lilike bögre viszi a sört.*

Anya előresiet a pohárszékhez és egy csomó edényt vesz el onnan. Házmesterné terítékeket tesz a tornác-asztalra. Julcsa már keresztül-szaladt az udvaron a szódákkal és most Házmesterrel együtt rakja a jeges fazekakba.

ADÉL *előrejön az asztaltól a tornácra.* A kacsát, ami megmaradt, szépen összerendezni a tálakon és a jégsekreénybe

tenni későbbre. Az uborkát is a jégre. Édesanyám nem engedem, hogy fárassza magát, csak maga üljön vissza a vendégekhez.

ANYA. De Adélkám, engedj segíteni, olyan boldog vagyok.

ADÉL. Nem engedem anyám, maga csak menjen az asztalhoz, maga itt a legfőbb vendég. *Megcsókozzák egymást.*

ANYA. Oly boldog vagyok, hogy te ilyen köztiszteletben állasz. Milyen szép vendégkoszorú! Itt van a plébános, az előljáró!

ADÉL. És Gál kapitány a Magyar Folyamtól! Higyje el, anyám, tízévi munka után jólesik ez a megbecsülés. Jómodorral és tisztességgel szereztem.

ANYA. Mondd édesem, gondoskodtál hajnalra káposztalevesről?

ADÉL. Lesz anyám, gondoskodtam.

ANYA. Kolbásszal?

ADÉL. Hogyne, anyám, kolbásszal.

ANYA. Belevagdálva?

ADÉL. Belevagdálva.

ANYA. Olyan boldog volnék, ha engednél segíteni!

ADÉL. Nem lehet. *Elveszi a kezéből az edényt.* Itt én dirigálok, drágám.

ANYA. Ma is?

ADÉL. Ma és mindörökké. Tessék leülni a helyére, enni és inni. Mi esne most jól édesanya?

ANYA. Egy kis tejeskávét.

ADÉL *bekiált a konyhába.* Egy óriási csésze jó tejszínes kávét a mamának azonnal! Minden félórában egy liter tejeskávét a mamának, amíg le nem fekszik.

Anya közben visszament az asztalhoz.

SZAKÁCSNÉ. Igenis, nagysád. És kérem a kulcsot, mert nincs kockacukor.

ADÉL *meglátja a Lilikével visszaérkező Irmát.* Mindjárt! *Irmához.* Mért nem volt szóda? Rendbe van a szóda?

IRMA *előrejön, Lilikét a helyére ülteti, a sört kiveszi kezéből és elébe teszi.* Hát hogyné volna rendben.

ADÉL. Úgy beszélsz, mintha te hoztad volna. Szegény Julcsa szaladt érte, szegény lemaradt a fotografiáról a te hibádból.

IRMA. Én is lemaradtam.

ADÉL. Téged rá se engedtünk volna.

IRMA. Nem is kell.

ADÉL. Nem hallgatsz?

HÁZMESTER. Nagysád kérem, az Irma pálinkát ivott. Azért olyan erőszakos.

ADÉL. Te pálinkát ittál?

IRMA. Igenis.

ADÉL. Nahát még egyszer halljam ezt!

IRMA. Hallani fogja, mert még iszok.

ADÉL. Micsoda viselkedés ez? Na megállj, majd számolunk holnap!

IRMA. Hol leszünk már holnap!

SIPOS *az udvaron a korláthoz jön.* A szivarok hol vannak?

ADÉL. Te tetted el.

SIPOS. Én kihoztam mind.

ADÉL. Hát elszívták.

SIPOS. Házmester, szaladjon a trafikba, hozzon egy skatulya Britannikát a plébános úrnak, a kapitány úrnak, meg az előjáró úrnak. A többinek hozzon Kubát. Van magánál pénz?

HÁZMESTER. Igenis kérem.

ADÉL. Nem hagyjuk őket enni.

HÁZMESTER. Mindjárt itt leszek kérem! Egyszer van lagzi! *Elszabad a jobb elülső ajtón, majd később visszajön az udvarba a szivarokkal.*

SIPOS. Te meg ne rakosgass itt, gyere vissza a vendégeidhez. Beszélj egy kicsit a pápai kamarással. Mára nem kell tüzről pattanni. Nyugalom és rendszer. Most már rendben van minden. Csak a mamád mindig otthagyja Gál kapitány urat.

ADÉL. Mert mindig a tengerről beszél neki.

SIPOS. Hát miről beszéljen egy nagy-marosi átkelő kapitány?

ADÉL. Igen, de a mamám nem bírja. Egyszer Triesztbe utazott, akkor nagyon rosszul volt és azóta szédül, ha a tengert dicsérik neki.

Az asztaltól előre jön Viola kisasszony, nyoszolyólány.

VIOLA. Adél néni, ez nem járja, ne dolgozzon máma, máma maga itt menyasszony. *Elveszi tőle a tányérokat.*

ADÉL. Asszony vagyok már, te csacsi. Ott álltál, mikor asszony lettem.

VIOLA. Az mindegy. Amíg a fejin van a mirtuskoszorú, addig menyasszony. Menjen, kérje maga is a Szász Bandit, hogy hegedüljön. Olyan utálatos, úgy kéreti magát.

SIPOS. Na gyere vissza az asztalhoz! A Szász Bandi hegedülni fog.

ADÉL *indul vissza, de mikor a konyhaajtó elé ér, akkor:*

SZAKÁCSNÉ *a küszöbön.* Nagysád az istenért, a spájzkulcsot kérem, nincs kockacukor.

SIPOS. Add oda már neki, mert megőrül!

ADÉL. Dehogyan adom! Majd én adok ki neki cukrot!

SIPOS. Ma is te mész a spájzba?

ADÉL. Ma is. Még a temetésem se kapja meg a kulcsot.

Beszalad a konyhába. Majd később kimegy a vendégekhez.

SIPOS *visszamegy a vendégekhez.*

VIOLA. Ez aztán a gazdasszony!

IRMA. Tessék ideadni. *El akarja venni Violától a tányérokat.*

VIOLA *nem adja.* Mit kell csinálni ezekkel?

IRMA. Semmit. Tessék csak ideadni. *Elveszi tőle.* Vissza kell tenni ide. Az öreg nagysád vette el innen izgalmául, attól elvette az Adél nagysád, attól elvette a Viola nagysád, attól elvettem én, pedig nem is vagyok nagysád. *Visszateszi a pohárszékre.* Minden nagysád izgatott.

VIOLA. Nem csoda. Lakodalom van.

IRMA. Elég baj.

VIOLA. Ugyan mért?

IRMA. Hagyjuk ezt most, kisasszony. *Lilikéhez megy.*

VIOLA. Ez a gyönyörű kis gyerek a magáé?

IRMA. Már hogy volna az enyém, mikor a házmesteréké. Hogy lehet nekem gyermek? Én még csak tizenkilenc éves vagyok.

VIOLA.^r De cseléd.

IRMA. Hát aztán.

VIOLA. Cselédnek már tizenhat éves korában van gyereke.

IRMA. Énnekem nem volt.

VIOLA. Hány éves ez?

IRMA. Nem tudom, de el van maradva. Pedig sört is kap. Úgy-e, Lilike?

VIOLA. Ilyen szép neve van?

IRMA. Bizony. Én adtam neki. Nem is János, mint a kocsis. Viola kisasszonynak is szép neve van.

VIOLA. Én nem szeretem. Egyszerűbb nevet szerettem volna. Sári, Zsuzsi, Erzsi, Anna.

IRMA. Viola is egyszerű.
mindjárt De olyan jószagú. Az embernek

VIOLA. egy szag jut eszébe. Mint Rózsa, Ibolya. Azt nem szeretem. Kegyed, ügyebár, Ilona?

IRMA. Nem kérem. Irma.

VIOLA. Irma. Annak nincs szaga.

IRMA. Nincs.

VIOLA. De azért nem szép.

IRMA. Nem szép, de jó.

VIOLA. Férfiban Sipos Lajos sem szép név.

IRMA. Lajos nem szép.

VIOLA. Pál se szép.

IRMA. Az én kedvenc ideáloznak van szép neve.

VIOLA. Ki az?

IRMA. Aki azokat a gyönyörű tragédiákat írja a Nemzetibe. A vezetékneve nagyon közönséges. Sepszki. De a keresztnéve, az aranyos.

VIOLA. Hogy hívják?

IRMA. Ciklus. — Nem kedves?

VIOLA. De kedves. Maga sokat jár a Nemzetibe?

IRMA. Fájdalom, keveset. De azt a karzatra.

VIOLA. Az magas.

IRMA. Ó, roppant magas.

VIOLA. És vannak, akik még magasabbról nézik?

IRMA. Ó, sokan. Az angyalok a plafónról. *Odamegy Violához, meghatottan.* Viola kisasszony a Császár úr karján volt a templomban?

VIOLA. Igen.

IRMA. Én ott voltam a mult héten, mikor a Sipos úr meg az Adél nagysád megkérték egymás kezét. A Sipos úr már akkor meg akarta verni az Adél nagysádot. *Könnyeit törli.*

VIOLA. Annyira sajnálja az Adél nagysádot?

IRMA. Nem kérem. Én a Sipos urat sajnálom.

VIOLA. Miért?

IRMA. Hát nem tetszik tudni, hogy én szerelmes vagyok a Sipos úrba? Az egész város tudja. Azért iszok, bánatomban.

VIOLA. Kegyed iszik?

IRMA. Már három pohár pálinkát megittam. Én azt hiszem, már részeg vagyok. A Viola kisasszony papája is részeg már.

VIOLA. Az én papám minden esküvőn részeg. Máskor alig iszik. De ilyenkor mindig eszibe jut boldogult szegény mama, és ő bánatában sokat iszik és olyankor mindig sír.

IRMA. Ma még nem sírt.

VIOLA. Majd fog, ne féljen. Kegyed sokat sír?

IRMA. Aránylag keveset. Mára akkor kezdtem sírni, mikor megláttam a Viola kisasszonyt a Császár úr karján. Viola kisasszony a Császár úrba szerelmes?

VIOLA. Ó igen, nagyon gyakran.

IRMA. Nem mindig?

VIOLA. Nem. Főleg csak akkor, ha látom. Császár úr nagyon előnyös.

IRMA. Ó igen, nagyon előnyös.

VIOLA. És főleg, tudja, kifogástalan. Ez ma ritkaság. Sipos nem olyan kifogástalan.

IRMA. Nem, kérem. Ő kifogásos.

VIOLA. De puritán.

IRMA. Milyen kérem?

VIOLA. Puritán.

IRMA. Hogyne. Ó, hogyne.

VIOLA. Tudja isten, én azt hiszem róla, hogy perverz.

IRMA. Ó, igen. *Elrajadtatva.* Én inkább pilótának nevezem.

VIOLA. Nem értem, hogy lehet őt szeretni.

IRMA. Én ezen nem gondolkoztam kérem.

Én most csak arra gondolok, hogy ma meg-
nősült kérem. Tudja isten, mi lesz velem.

VIOLA. Kegyed árva?

IRMA. Igen kérem. Törvénytelen.

VIOLA. Kegyednek fáj a szive?

IRMA. Úgy fáj kérem, mintha egy rossz
fogam volna itt a bal mejjemben. Úgy
sajog. A templomban majdnem elájultam.
De most már nyugodtabb vagyok, kérem,
mert már tudom, mi lesz itten máma.

VIOLA. Mi lesz itten máma?

IRMA. Itten nagy botrány lesz máma,
kérem. Én fogom csinálni.

VIOLA. Botrányt?

IRMA. Igen kérem. Még megiszok egy
pohár pálinkát, attul jól elszédülök és
akkor felfordítom a világot.

VIOLA. Ne mondja. Annyira fáj?

IRMA. Annyira. *Lehajtja a fejét.*

VIOLA. Milyen szép haja van.

IRMA. Pedig nincs manikűrözve.

VIOLA. Manikűrözni a körmöket szokták.

IRMA. Igen? Azt hittem, az kombinés.

VIOLA. Nem.

MÁSODIK FELVONÁS.

IRMA. Vagy ondola,

VIOLA. Azt a hajjal szokták. Ondolálni.

IRMA. És akkor mi a kombinés?

VIOLA. Az alsóruha.

IRMA. Hát az nem krepzsorzset?

VIOLA. Nem. Bár lehet az is.

IRMA. Sose fogom ezt megtanulni.

VIOLA. Minek az magának?

IRMA. Igaza van, minek az nekem? Pedig szerelmemhez jó volna. Ha kokkot volnék, Sipos úr is szeretne. Sipos úr oly vadregényes, mint egy nemes paripa.

VIOLA. Nett ember, de nem tetszetős.

IRMA. Hát az bizonyos, nem olyan daruszőrű ember, mint a Császár úr.

VIOLA. Az arca visszataszító.

IRMA. De a szeme nagyon szép. Ő kékényszemű.

VIOLA. Én nem figyeltem meg.

IRMA. Én igen. Császár úrnak drapp szeme van.

VIOLA. De sokkal szuggesztivebb.

IRMA. Mert többet keres, kérem. Sipos úr szegény, mert becsületes.

VIOLA. Igen. Csak hát már éltes.

IRMA. Nem kérem. Ő friss. Ő soha nem köhög. Pedig éltesek mindig köhögnek. És én még nem láttam köpni se, soha.

VIOLA. Az már intenzivebb lelki élet jele.

IRMA. Ó, nagyon jele.

VIOLA. Kegyed mint látom, imádja.

IRMA. Ó nagyon hervadok utána. De most bánatomba elmegyek kokottnak. Úgyis annak tart mindenki.

VIOLA. Ugyan, ugyan!

IRMA. Viola kisasszony is gyermekkel gyanusított.

VIOLA. Kokottnak nincs gyereke?

IRMA. Miért?

VIOLA. Kokott nem tud gyermeket világra hozni.

IRMA. Mért nem tud?

VIOLA. Mert nem akar.

IRMA. Hát az tőle függ?

VIOLA. Hogyne. Egyszerűen . . . nem ismerkedik férfival.

IRMA. Hát mit csinál?

VIOLA. Operába jár.

IRMA. És attól nincs gyermeke?

VIOLA látja a közeledő Császárt. Pszt!

Császár megjelenik.

CSÁSZÁR *kissé ivott.* Drága Violám, mi önt nélkülözzük. Jöjjön, a Szász Bandi hegedülni fog.

VIOLA. Csakhogy eszébe jutottam.

CSÁSZÁR. A konyhaprincesszel tetszik társalogni?

IRMA. Ne tessék engem csúfolni.

VIOLA. Hogy tehet ilyet?

CSÁSZÁR *hetykén.* Nem csúfolom, becsületszavamra. Nézze meg, Violám, nem olyan ebben az egyszerű cselédi ruhában, mintha hercegnőnek született volna?

VIOLA. Szóval ön udvarol neki?

IRMA. Nem udvarol kérem. Csak húzni akarja velem a Viola kisasszonyt. A Viola kisasszonnyal meg az Adél nagysádot húzza, mert azt szereti.

CSÁSZÁR. Hogy mersz ilyet mondani?

IRMA. Mer máma itten botrány lesz. Én megiszok még egy pohár pálinkát és itten botrány lesz.

VIOLA. Igazán? Milyen jó, hogy eljöttünk.

CSÁSZÁR. Intézkedni fogok, hogy eltávolítsanak innen. Te rongyos!

VIOLA. Szégyelje magát. Az előbb még udvarolt neki. Így beszélni egy nővel. Én önt lenézem. *Lenézi és elsiet vissza az asztalhoz.*

Az asztalnál Szász Bandi hegedűszólót ad elő.

CSÁSZÁR *dühösen.* Hát most mit csináltál itt nekem?

IRMA Énnekem úgy fáj a szivem, hogy én nem tudom, mit csinálok. Ne uszítsanak, mert itt olyan lessz, amilyen még nem volt!

CSÁSZÁR. Részeg vagy?

IRMA. Maga is részeg. Mert magának is ma nősült a szerelme.

CSÁSZÁR. Az én szerelmem nem nősült.

IRMA. Hát férjhezment. Az éppúgy fáj. Neked is fáj, nekem is fáj.

CSÁSZÁR. Most már tegezel is?

IRMA *egyre vadabbul.* Tegezek én ma

mindenkit! Majd meglátod. Mit adod a grófot? Rongyos ékszerész vagy!

CSÁSZÁR *fenyegetőleg*. Mi vagyok?

IRMA. Én mosom az alsóruhádat, én tudom, hogy rongyos vagy.

CSÁSZÁR. Hát te mi vagy?

IRMA. Én született hercegnő vagyok.

CSÁSZÁR. Csak tévedésből a szeméten születél.

IRMA. Ott bizony. De nézd meg a nyakamat, nézd meg a kezemet, nézd meg a rüszttömet, nézd csak meg, ez nem cseléd-láb, biztos, főúr volt az apám. «Szomorú kis rüszttöm, Édes angyala!»

Adél megjelenik.

ADÉL. Jöjjön, a Szász Bandi hegedül
Mi történik itten?

CSÁSZÁR. A hercegnő titokban pálinkát iszik, végleg megbolondult és kezd életveszélyes lenni.

ADÉL *idegesen*. Holnap reggel vonatra ülsz. Vége. Nem tűröm tovább. Kilöknék már most, csak nem akarok botrányt csinálni.

IRMA. De én akarok!

ADÉL. Micsoda?

CSÁSZÁR. Mondom, úgy-e?

ADÉL. Már reggel óta idegessé tesz. Nem lehet ráismerni. Az öltözködésnél segített nekem és olyan közel hajolt a nyakamhoz, hogy azt hittem, meg akar harapni. És most még ez a pálinka!

IRMA. Tessék engem szenvedni hagyni!

CSÁSZÁR. Ne kiabálj most, mikor a Szász úr hegedül!

IRMA. Fütyülök a Szász úrra!

ADÉL. Nézze . . . hogy villog a szeme, most is úgy néz rám, mint egy gyanus macska.

CSÁSZÁR. Sie ist verliebt in ihrem Mann.

IRMA. Nem értem, mit mond, de ha azt mondja, hogy szerelmes vagyok a Sipos úrba, akkor igaza van neki németül is.

ADÉL. Azonnal eredj, hozz egy tiszta zsebkendőt a sárga szekrényből.

IRMA *Lilikét kivezetve.* Gyere Lilike, egyedül akarnak maradni. *Lilikével jobbra el.*

ADÉL. Hallotta, mit mondott?

CSÁSZÁR. Most ne ezzel törődj. Egy pillanat időnk van. Hát persze, hogy magunkra akartunk maradni.

ADÉL. Nem akartunk.

CSÁSZÁR. De akartál. Ne hazudj. Egészen el van borulva a szemed. Szeretsz.

ADÉL. Nem igaz.

CSÁSZÁR. Sose szeretted úgy, mint ma. Mit tettél velem? Tönkretetted az életemet.

ADÉL. Nem igaz.

CSÁSZÁR. Most jól érzed magad?

ADÉL. Én most . . . rettenetesen érzem magam. De iszonyú erőt érzek ebben a ruhában és abban a társaságban, amely ott ül és becsül engem. Ezt meg kellett tenni. Majd csak beletöröm magamat.

CSÁSZÁR. És én?

ADÉL. El fogsz menni innen lakni.

CSÁSZÁR. Utánam fogsz jönni.

ADÉL. Soha.

CSÁSZÁR. Néha.

ADÉL *fájdalmasan*. Mit akarsz tőlem?
Mért suttoatsz itt velem?

CSÁSZÁR. Mért felelsz a suttogásomra?

ADÉL. Mit akarsz?

CSÁSZÁR. Szeretni akarlak.

ADÉL. Nem fogsz soha. Csak én foglak szeretni, mint egy kutya, még sokáig. Egyre kevésbé, vagy egyre jobban, még nem tudom. De nem látsz többé.

CSÁSZÁR. De látlak.

ADÉL. Főzöl? Van lelked?

CSÁSZÁR. Te főzöl engem. Mirtussal a fejeden és lobog a szemed, úgy nézel rám, mintha fel akarnál falni.

ADÉL. Te gazember . . . mért nem tűröd, hogy okos legyek és becsületes legyek?

CSÁSZÁR. Akkor lettél volna okos, mielőtt először megöleltél. Tudod te milyen nehéz tégedet abbahagyni? Hát lehet azt kibírni?

ADÉL *remegve*. Nem szégyeled, így beszélni . . . egy menyasszonnyal?

CSÁSZÁR. Az én menyasszonyom vagy. Azt csináltál volna velem, amit akarsz. Az ujjadra csavartál volna. Mért hamaroktad el?

ADÉL. Becsülj meg. Segíts rajtam. Ne mondj ilyen szavakat! Nézd, egész testemben reszketek ez alatt a rabruha alatt.

CSÁSZÁR *közelebb lép hozzá.*

ADÉL *megijed tőle.* Mit akarsz?

CSÁSZÁR. Azt mondtad . . . reszketsz.

ADÉL. Hát aztán? *Holtra válva, remegve.* Ne nyulj hozzám. Istenem, segítsd meg a te szegény szolgálódat. Mi lesz velem, ha hiába tettem ezt az egészet? Mért állok én most itt? Mért beszélek vele? Mért jöttél ma ide?

CSÁSZÁR. Nem akartam, te követelted.

ADÉL. Mért követeltem? Mért vagy itt? Mért van ez a ruha rajtam? Nézd, milyen verekedés van itt bent a mellemben . . . Alig tudom visszafogni. Hát ilyen nehéz ez? Holnap elmégy.

CSÁSZÁR. El. De itthagynom a címemet.

ADÉL. Gazember vagy?

CSÁSZÁR *melegen, őszintén.* Nem! *Bátran a szemébe néz.*

ADÉL *szerelmesen néz rá.* Mondd . . . mért tettem én szerencsétlenné magamat?

Irma jön jobbról.

IRMA. Tessék a zsebkendő.

ADÉL *kábultan*. Mit akarsz?

IRMA. A zsebkendőt hoztam.

ADÉL. Igen. Jó. *Átveszi*. Mit bámulsz?

IRMA. Mindent bámulok.

ADÉL. Neked... neked, valami rossz fény van a szemedben! Azonnal menj és feküdj le!

IRMA. Nem megyek! És jó fény van a szememben! És a legszebb fény van a szívemben! Mért félsz tőlem, te halvány mirtus-menyasszony, talpig fehérben!

Az asztalnál Szász Bandi bevégezte a hegedűszólót. Taps.

ADÉL. Eredj innen, ne nézz így rám. Nem bírom a nézésedet!

SIPOS HANGJA. Adél hol vagy?

ADÉL. Mindjárt! Mindjárt! *A konyhába szalad.*

IRMA *vadul*. Most a konyhába szaladt, hogy a Sipos úr ne lássa, hogy magával sugdolózott.

CSÁSZÁR *nagyon izgatottan.* Mi közöd neked ehhez?

IRMA. Amióta részeg vagyok, mindent ki kell mondani. Neked tizenkét ingedből kilenc rongyos. Semmit se tudok magamba tartani. Kilyukadt a szívem, most folyik, mint a rossz fazék!

Sipos előrejön.

SIPOS. Adél hol van? Azt hiszem, be kéne hurcolkodni az ebédlőbe, mert eső lesz.

CSÁSZÁR. Nem hiszem.

SIPOS. De már kaptam egypár kövér csöppet a fejemre. Adél hol van?

IRMA *bátran.* A konyhába szaladt, hogy a Sipos úr ne lássa, hogy a Császár úrral sugdolózott.

CSÁSZÁR *felháborodva.* Le kell csukni ezt egy szobába, kulccsal bezárni, mert pálinkát ivott és nem lehet vele bírni!

SIPOS. Pálinkát ittál?

IRMA. Igenis, végtelen fájdalmamban, mert maga megnősült. Kiszakadt a szívem tőle.

SIPOS. Mit mertél mondani a felesé-
gemről?

IRMA. Nem akartam mondani, de nem
tudtam visszatartani. Te édes drága mártir,
csak most ne legyél mérges.

CSÁSZÁR. Dehát mért kell ezt türni
kérem? Ki ez kérem? Nincs ez ellen
védelem?

SIPOS. Menjen csak vissza, kérem, a
társasághoz. Majd én megkurancolom
önagyságát.

CSÁSZÁR. Nevetséges. Csak azért ön se
izgassa fel magát.

SIPOS. Kérem, csak bízza rám.
*Császár visszamegy az asztalhoz, ahova
később Adél is visszasiet a konyhából.*

SIPOS *szigorúan.* Zárjalak be egy szobába?

IRMA *vadul.* Igen, de gyere te is velem,
te szép őszi felhő. És zárkózzunk be együtt.

SIPOS. Ha itt nem bír veled senki, én
tényleg felviszlek a padlásra és bezárlak.

IRMA. Akkor úgy fogok dörömbölni és
ordítani, hogy olyan még nem volt.

SIPOS. De hát mi ez? A legutolsó cseléd

akarja megzavarni a lakodalmamat? Rend-
őrrel foglak elvitetni!

IRMA. Nem fog!

SIPOS. Mért?

IRMA. Mert akkor felakasztom magamat.

SIPOS *nagynehezen türtőztelve magát.*
Mondd: nem lehet veled okosan beszélni?

IRMA. De lehet.

SIPOS. Mit akarsz tulajdonképen? Mondd
meg fiam, nyugodtan: mit akarsz?

IRMA. A feleséged akarok lenni.

SIPOS. Éppen máma?

IRMA. Nem. Egyszer valamikor, mégis!
Mondd, mikor leszek a tied?

SIPOS. Pont amikor a kakas kotlik.

IRMA. Ne keseríts engem. Mondd, mikor
leszel az enyém?

SIPOS. Amikor az oroszlán füttyül.

IRMA. Csúfolsz? Pedig énnekem ég most
az egész kis testem.

SIPOS. Látom a szemedből. Puskaapor
van a szoknyádban. Szégyeld magad. Te
nem vagy tisztességes.

IRMA *fenyegetőleg.* Ne mondja ezt!

SIPOS. Terád nem lehet vigyázni. Te odavaló vagy, a rossz lányok közé.

IRMA. Amért szeretlek?

SIPOS. Aki ilyen szemtelenül tud szeretni, az odavaló.

IRMA. Hát hogy szeresselek, ha nem hagyod magad másképp?

SIPOS. Így se bagyom magam.

IRMA. Csókolj meg kétszer.

SIPOS. Akkor nyugton maradsz?

IRMA. Igen.

SIPOS. Megigéred, becsületedre?

IRMA. Megigérem. De akkor háromszor csókolj meg.

SIPOS. Te részeg csirke.

IRMA. Azt is miattad tettem.

SIPOS. Na gyere ide!

IRMA *hozzáhajol*. Nézd milyen szép vagyok, mikor így könnyben úszik a szemem. Csak egyszer mondd, hogy igen.

SIPOS. Na gyөрünk, gyөрünk! *Utána nyul*.

IRMA. Ne csináld ilyen üzletiesen. Én olyan szegény vagyok, de olyan szép

vagyok! Azért fürdök mindig. Láttál volna meztelenül, mikor égszínkék voltam!

SIPOS. Ne beszélj annyit. *Magához kapja, megcsókolja erősen.* Na, most nyugton maradsz?

IRMA *szédülve.* Hogyne, kérem szépen. *Lélegzetet vesz.* Hány csók volt ez?

SIPOS. Pont három.

IRMA. Én azt hittem... milliárd.

SIPOS. Most eredj és feküdj le. Aludd ki magad. Mit csináltál itt a Császárral?

IRMA. Mit bánja azt maga?

SIPOS. Nem is bánom.

IRMA. De bánja.

SIPOS. Ugyan mért bännám?

IRMA. Mert minek szeresse el magától mind a kettőt?

SIPOS. Melyik kettőt?

IRMA. Az Adélt már elszerette, hát most fél, hogy engem is elszeret.

SIPOS *dühösen, komolyan.* Most azonnal meg fogod magyarázni, amit mondtál. Egy-kettő! Addig nem mégy el innen, amíg ezt meg nem magyarázod!

HANGOK AZ ASZTALTÓL. Sipos! Sipos!
SIPOS. Mindjárt! Beszélj! Egy-kettő!
STETNER HANGJA. Ne mindjárt, hanem
rögtön!

ADÉL. Lajos! Gyere már!

SIPOS. Mindjárt jövök! Beszélj, mert
összetörlek!

IRMA. Elszerették a feleségedet, te
vérző szív! Én minden tudok!

HANGOK AZ ASZTALTÓL. Sipos Lajos!
Sipos Lajos!

ADÉL. Gyere már, a Stetner felolvassa
a verset!

HÁZMESTER *Katival jön balról, tányérok-
kal.* Menjen a konyhába, hozza ki az
ebédjét.

SIPOS *nagyon idegesen.* Nem megy. Itt
maradsz, amíg visszajövök. Mindent el
fogsz mondani. Majd adok én neked!
Megállj! *Visszamegy a türelmetlenkedő
asztaltársasághoz.*

IRMA *vadul.* Igenis megállok! Igenis
mindent el fogok mondani! Most gyön a
dolog! *Iszik egy üvegből.*

Közben Sipos az asztalhoz ért, ahol éljenzéssel fogadták.

HÁZMESTER. Este van, már feljött a vacsoracsillag, mi meg most jutunk hozzá, hogy ebédeljünk. *Leül az asztalhoz.*

KATI *szintén leül enni.* A Jánoskát hova tetted?

IRMA. A Lilikét? Lefektettem. *A tornác bal szélén áll, fölfele fordított tekintettel, mintha az égre nézne.*

KATI. Mért nem hozod az ételedet? Mit csinálsz ott?

IRMA. Hálát adok a jó istennek, hogy háromszor megégette a szájamat a Lajos.

HÁZMESTER. Ennek nincs ki mind a négy kereke.

KATI. Bizony nincs.

Esznek.

STETNER ÚR: *az asztalnál, harsányan.*
Tisztelt Társaság!

HANGOK. Halljuk, halljuk! Halljuk Stetnert!

STETNER. Hölgyeim és uraim!

MINDENKI. Halljuk!

EGY NŐI HANG. Esik az eső!

HANGOK. Pszt! Csönd!

A NŐI HANG. Menjünk be, esik az eső!

HANGOK. Csönd! — Halljuk! — Nem esik! — Halljuk Stetnert! — Esik az eső!

STETNER. Leszek bátor az ifjú párt verses költeményben felköszönteni. Kérek egy kis figyelmet.

ADÉL. Halljuk!

STETNER. Felvirradt a szép nap hajnala, Szalónkabátot öltött Sipos Lala.

Mialatt Lala a kabátban erősen szorul, Romajzer Adelka öltött mirtuskoszorút.

Mindnyájan összegyültünk jóbarátok,

Pap a templomban áldást adott rátok.

Itt e fényes lakomán, hű baráti körben

Látjátok magatokat mint igaz tükörben.

Szépséges menyasszony bennünket jól
tartott,

Sipos Lajos olasz rizlinggel vette a

startot.

Felvonultak ételek, italok és borok,

Isten tartsa meg e jó szokásotok.

Áldás legyen minden lépteteken,

Szerdán, csütörtökön és pénteteken.
A biblia szerint megszorodjatok,
Kis trónörökösről sürgösen gondoskod-
jatok!

MINDENKI. Éljen! Ohó! Éljen!

STETNER. Harsány üdvkiáltás zengjen a
tájékon:

Áldás és boldogság Sipos Lajosékon!
*Általános óriási éljenzés, taps, koccintás,
nevetés.*

SOK HANG. Halljuk Sipost!

IRMA *elől egyedül.* Halljuk Sipost!

KATI. Gyönyörűen szavalt a Stetner úr.

HÁZMESTER. Nem hiába litografus.

HANGOK. Halljuk Sipost!

IRMA. Halljuk Sipost!

SIPOS *feláll az asztalnál, pohárral a
kezában.*

Óriási éljenzés és taps, Irma vadul tapsol.

SIPOS. Tisztelt hölgyeim és uraim!

NÉHÁNY HANG. Halljuk!

Általános «pszt!»

SIPOS. Kedves barátaim! Mindenekelőtt
hálás köszönet Stetner barátomnak a

gyönyörű költeményért, mellyel bennünket felköszöntött. Én nem vagyok költő...

IRMA *süvitve*. A Császár elszerette a Sipostól az Adélt!

Halotti csönd.

SIPOS. Kedves barátaim! Én nem vagyok költő, tehát én csak egyszerű prózában válaszolok az én kedves Stetner barátomnak.

IRMA *süvit*. A Császár elszerette a Sipostól az Adélt!

MINDENKI. Pszt!

HÁZMESTER. Mit kiabál ez?

KATI. Bolond maga?

IRMA. Hagyják, maguk ezt nem értik, ez meg van beszélve.

SIPOS. Mindenekelőtt azt válaszolom...

ADÉL. Gyerekek, tényleg esik az eső!

HANGOK. Esik! — Csöpög! — Én is érzem! — Menjünk be!

SIPOS. Rövid leszek, aztán rögtön behurcolkodunk az ebédlőbe. Az a jó ebéd, amit ma itt kaptunk...

Mennydörgés.

IRMA *süvítve*. Az Adélnak gyereke van Szegeden az intézeti gimnáziumban, egyenruhája van, mint katonának! Az Adél a Császárt szereti, nem a Sipost! A Sipos meg van csalva! A Sipos meg van csalva!

Az asztalnál mozgás, nyugtalanság.

SIPOS *dörgő hangon*. Csöndet kérek! *Nagy csönd, folytatja*. Tisztelt barátaim, az a jó ebéd, amit ma itt kaptunk, nem az én érdemem, sem az én kedves feleségem érdeme. Azt hiszem, nem árulok el államtitkot, midőn elárulom azt, hogy ezt a jó ebédet özvegy Romajzer Károlynénak, az én drága anyósomnak köszönhetjük!

Ezalatt a beszéd alatt

CSÁSZÁR *előreszaladt Irmához, fojtottan kiált rá*. Mit kiabálsz itt? Fogod be a szádat? Megöllek, leütlek!

ANYA *rögtön Császár után szaladt előre*. Az istenért, mi van itt! Ne bántsa! *Közibük áll*. Minek csinálod ezt, mi?

IRMA *magánkívül, szinte ihletten, harsányan*. Én nem félek senkitől! Én nem tudom magamba tartani! A Sipos Lajos

már egy év óta lesz csalva! Én nem hagyom a Sipos Lajost megcsalni! Május huszadikán bement az Adél a Császárhoz délután négykor, mikor a Sipos fénysugár Budaörsön volt, és kigyött tőle este kilenckor slafrokban és visszament hozzá szerelmezni és ottmaradt nála reggel négyig, én egész éjjel virrasztottam, esküszök az istenemre, úgy legyek boldog!

Növekvő zaj az asztalnál.

SIPOS *dörgő hangon.* Csöndet kérek! Hálás köszönetemet fejezem ki tisztelt vendégeinknek . . .

IRMA *már az első szoba belevág, túl-harsogja.* Slafrokban volt, úgy legyek boldog, zöld selyem slafrokban volt! *Dulakodik Császárral, aki le akarja fogni.* Öljetek meg, de nem hagyom a Sipos Lajost megcsalni! Június negyedikén, kéremszépen, csütörtökön, egész éjjel a Császárnál aludt a menyasszony, még ha megölsz is, akkor is megmondom, én bementem oda reggel nyolckor, mert láttam a Császárt elmenni hazulról és az Adél

menyasszony ott aludt a Császár ágyában, mert elfelejtett fölkelni; engem vágatok szét, tépjetek szét, én felakasztom magamat, de nem hagyom a Sipos Lajost megcsalni!

Óriási mennydörgés, zápor.

EGY ÉLES HANG. Itt a zivatar!

GÁL KAPITÁNY *részegen előugrik.* Mindenki a fedélzetre!

HÁZMESTER. Szent isten, hamar bevinni mindent! Ugorj Kati! *Kirohan az udvarba.*

KATI *rohanás közben.* Szakácsné! Esik az eső, győjjön hamar!

SZAKÁCSNÉ *kirohan a konyhából.* Julcsa! Julcsa!

GÁL KAPITÁNY. Vihar! Mindenki a fedélzetre!

CSÁSZÁR *kirohan az asztalhoz.*

ANYA *az udvar felé szaladva.* Bevinni mindent az ebédlőbe!

GÁL KAPITÁNY. Mindenki a fedélzetre!

JULCSA *előrohan a konyhából.* Jézus Mária, itt a zivatar!

Villám, mennydörgés.

Általános zaj, kapkodás, az asztalt leszedik, vendégek és cselédek vegyesen, mindent kicipelnek az udvarban jobbfelé.

HANGOK *e közben.* Az ebédlőbe! Az abroszt! A poharakat! Jaj a ruhám! Elájult! Az Adél elájult! Nem ájult el! Mindenki a fedélzetre! Siess! Szaladjunk! Vigye a tálat! Az uborkát! Ne az uborkát, annak nem árt! Kapitány úr, a süteményt! Mindenki a fedélzetre! Megmenteni a csokoládétortát! Julcsa! Irma! Irma!

IRMA *ezalatt sápadtan, komolyan, mereven áll, háttal az egésznek.*

ANYA *a tornác közelében.* Hála istennek, hogy jött ez a kis zivatar! Nem is jöhetett volna jobbkor.

KATI *az udvarból.* Irma, segíteni!

IRMA. Én nem segítek. Én meghalok. *Lassan elvonul a lárma jobbra, az udvar kiürül. Tompa dörgés távolból. Az eső sűrűn, hangosan zuhog. Mindenünnen csurgás, locsogás. Nyári zápor. Sötétség. A tornácon kigyullad két villanylámpa.*

A jobb felé vezető ajtó mögött világosság támad. Világosság van a konyhában is.

Dörgés. Az udvaron három bőrig ázott alak rohan át a konyha felé. Ott megállnak és lihegve rázzák le magukról a vizet. A cigányok, hangszerekkel.

PRIMÁS. Hüj, azt a hétkerekű tüzes szekerit, annak is, aki kitalálta! Az ingem is vizes lett. *Előrejönnek. Itt vannak a cigányok.*

IRMA. Jóestét, cigányok.

PRIMÁS. Merre van a lakzi?

IRMA. Arra ni! *A jobb ajtó felé mutat. A cigányok bemennek a jobb ajtón az ebédlőbe, ahol diadalordítás fogadja őket. Az ajtó becsukódik. Rövid idővel ezután már meg is szólal benn a zene és fojtottan hallatszik, végig.*

A jobb ajtó nyílik, Sipos jön.

SIPOS *nekimegy Irmának.* Most mit csináljak veled? Agyonvágjalak?

IRMA *ünnepélyesen, hangosan, elnyomott zokogással a hangjában.* Engem nem lehet bántani, mert én most főlemelkedek.

SIPOS. Hova?

IRMA. Az égbe. Én már búcsúzik tőletek. Isten veled egyetlen szerelem.

SIPOS. Mit tettél! Mit tettél!!!

IRMA. Holnap reggel meghalok. De nem hagylak megcsalni. Nem félek. Én a halál menyasszonya vagyok és reggel lesz az esküvőm. A supniban van egy nagy szög, arra akasztom magamat. Én meg akarok halni.

SIPOS. Majd akkor halsz meg, amikor én megöllek. Most előbb beszélj, tudni akarok mindent.

IRMA. Nem beszélek.

SIPOS. Összetörlek. Mindent mondj el, amit tudsz.

IRMA. Nincs több!

SIPOS. Agyonváglak!

Adél jön jobbról.

ADÉL. Mi történik itt?

IRMA. A Sipos úr, agyonvág.

ADÉL. Nem fog agyonvágni.

SIPOS. Én... még téged is!

ADÉL. Engem legkevésbbé. Engem nem lehet. Mit csinálsz te ostoba?

SIPOS. Ezt agyonverem... és pakolok és megyek.

ADÉL *mindvégig erélyesen, felindultságát leküzdve, harsány határozottsággal.* Nem nyulsz hozzá. Pakolni pakolsz, ha akarsz. De előbb mást csinálsz. Majd én mondom meg, hogy mit.

SIPOS. Én...

ADÉL. Egy szót se! Nem a te ügyed. Az én ügyem. Itt baj történt, de velem. Ne félj, nem mosakszom. Sürgősebb dolog van. És én veszem át az intézkedést.

Császár jön jobbról.

ADÉL *keményen.* Mit akar?

CSÁSZÁR. Kérem, én rendelkezésre állok.

ADÉL. Ölni akar? Kit? Maga is a bolondot? Vagy engem? Vagy Sipost?

CSÁSZÁR. Rendelkezzék velem, azért jelentkezem, mert nem akarom, hogy azt mondják megszöktem. Aztán csomagolok és megyek.

ADÉL. Mind csomagolni akar. Hát senki se csomagol. Senki se megy. Mindenki ittmarad. Ha én most elvesztem a feje-
met, végem ebben a kis világban. Most ez
itt lakodalom és ez lakodalom is marad.
Nem kell bámulni, nem kell kapkodni,
itt van az én fejem, majd én elintézek
mindent. Maga visszamegy és táncol. Érti?

CSÁSZÁR. De kérem . . .

ADÉL. Érti?!!!

CSÁSZÁR. Értem.

ADÉL. Rögtön azután én is bemegyek
és akkor maga velem táncol. Minket itt
összetörtek, de az ő számukra nem történt
semmi. Táncközben, jól figyeljen ide,
mosolyogni fogunk. Nem szemtelenül,
hanem szerényen. Mintha én boldog
volnék és maga örülne ennek. Nem kér-
dezni. Szót fogadni. Bemenni és táncolni.

CSÁSZÁR. Tényleg?

ADÉL. Tényleg és azonnal. Bemenni és
táncolni. Nevetni és énekelni. Egy-kettő.
És mosolyogni velem együtt, majd úgy,
ahogy én. Indulás.

CSÁSZÁR. Parancsára. *Elsiet jobbra.*

ADÉL. És most mi ketten.

SIPOS. Ami ezt a lányt illeti...

ADÉL. Az most nem számít. Rosszabbat már nem kiabálhat, mint amit kiabált.

IRMA. Én megmutatom neked, te mirtusmenyasszony, hogy hogy kell egy férfit szeretni!

ADÉL. Ne felelj neki!

IRMA. Ne is ő feleljen, te felelj!

SIPOS. Úgy foglak megbüntetni...

ADÉL. Ne beszélj. Most nincs büntetés, most elintézés van. A bolondot futni hagyom. Mindig szabad haragudni, csak akkor nem, amikor intézkedni kell. Ez nagyon nehéz. De én bírom. Neked azt parancsolom...

SIPOS. Mi jupon parancsolsz te nekem?

ADÉL. Azon a jupon, hogy erősebb vagyok, mint te. Én tisztán állok előtted.

SIPOS. Nem igaz!

ADÉL *egész testében remegve.* Én megmondtam, hogy nem szeretlek. Én megmondtam, hogy kit szeretek. Megmond-

tam, hogy nem szerelemből megyek férjhez, hanem orvosságnak veszlök be, szerelem ellen. Mégis elvettél, felöltöztél és engem ebbe felöltöztettél. Itt baj történt, de új dolog nem történt. Ami fontos, azt tudad, a többi egy részeg, félbolond gyerekeknek a hisztérikus visítása. De én azt se cáfolom. Becsületesen megmondom, nem is igen lehet. Ez egy katasztrófa.

SIPOS. Te most őszintén viselkedel, hogy evvel megint megkaparíthass.

ADÉL. Én nem kaparítlak téged többé. Lesz, ami lesz. De ezen a napon és ezen a részeg csirkén én nem fogok elbukni. Én ma idecsődítettem mindenkit, akire adok. Itt van az anyám, itt a pap, itt az előljáró, itt van Gál kapitány, itt a Morbitzer, a Schöja, a Balázsi, a Viola, itt vannak a rokonaim és a szobauraim és a cselédeim és a szomszédaim, itt most nincs harag és erkölcs és igazság és büntetés, itt okosság van és elintézés.

SIPOS. De én tisztességes ember vagyok!

ADÉL. Te csak olyan tisztességes vagy,

mint minden férfi. És az nagyon kevés.
Én vagyok most tisztességes.

SIPOS. Én pedig csomagolok és megyek.

ADÉL. Csomagolsz, de csak holnap.
Akkor még segítek is. A nászéjszakát elengedem neked.

SIPOS. Én is neked.

ADÉL. Kvitt. Most csak azért tartalak
itt, mert...

SIPOS. Nem tartasz itt. Én erkölcsi alapon állok.

ADÉL. Majd adok én neked erkölcsi alapot a fejedre, hogy meg ne sántulj. Nem fogsz ma engem csúffá tenni. Nem leszek lakzin otthagyt menyasszony. Nem hagyom magamat! Tőled most azt követelem...

SIPOS. Köztünk minden kötelék megszakadt!

ADÉL. Majd ha levetettük az egyenruhát és ha hazament a lakzi. Addig én vagyok a kapitány. Most én bemegyek a vendégeim közé és énekelni fogok velük és táncolni fogok velük.

SIPOS. Képes vagy rá.

ADÉL. Ha nem volnék rá képes, alulmaradnék. De többet mondok: te is képes leszel rá.

SIPOS. Én?

ADÉL. Igenis.

SIPOS. Komédiázni?

ADÉL *remegve*. Be fogok menni az ebédlőbe a vendégekhez. Igenis komédiázni fogsz, eleget ittál, ne józanodj ki. Most valcert játszik a cigány. Egyet táncolok a Császárral. Aztán csárdást rendelek. Mikor te itt kint meghallod a csárdást, bejössz te is. A szoba közepén fogok állni a kapitány úrral és a plébános úrral, a lámpa alatt. Te odajössz, jól megfogod a derekamat és csárdást fogsz velem táncolni.

SIPOS. Csárdást?

ADÉL. Még pedig előbb lassút, aztán frisset. És nemcsak úgy markirozva, hanem jól ki fogod rakni, ahogy szoktad. Érted?

SIPOS. Szeretném érteni.

ADÉL. Át fogod kapcsolni a gyomrodát felháborodásról csárdásra. Nem fogtok a víz alá nyomni. Erkölcös iparos urak. Csábító iparos urak. Ezt még kicsikarom tőled, aztán nem reflektálok rád. Ezzel a táncsal kvitt vagyok veled. Elhagyhatsz. Grófnak a babája voltam, úr vagyok. Egy csárdásért visszaadom a becsületedet. Megértetted?

SIPOS. Most végre meg. Na de fiam, most csak *te* vagy sápadt?

ADÉL *szinte büszkén*. Most, azt hiszem, nagyon sápadt vagyok.

SIPOS. Megértettelek fiam. Én ugyan nem tartozom neked semmivel, legföljebb mától kezdve megint a régi házbérrel, de megteszem, amire kértél, csakhogy lásd: nem félek attól, hogy visszacsábítsz. Pedig *te ezért* ragaszkodol olyan nagyon még ehez a pár perchez.

ADÉL. Magyarázd, ahogy akarod. Engem csak egy érdekel: amint a csárdást hallod, bejössz. A lámpa alatt fogok állni, arccal az ajtó felé fordulva. Előbb lassú,

aztán friss. És a szemembe nézel. Aztán megcsókolsz. Aztán kvitt. Megértetted?

SIPOS. Tökéletesen.

ADÉL. Nahát. Ehez tartsd magad. Szakácsné! Egy liter tejeskávét a mamámnak! *Elsiet jobbra.*

SZAKÁCSNÉ *egy pillanatra megjelent a konyhaajtóban és ezt mondta:* Igenis!

Szünet.

SIPOS. Na most megvalósult az álom. A pilóta beleesett a vízbe.

IRMA. Ne tessék bemenni hozzám.

SIPOS. Hát mit csináljak?

IRMA. Tessék megölni engem. *Odamegy hozzám.*

SIPOS. Mit érek vele? Látod, mit tettél? Eridj mellőlem, ne lehelj rám, forró vagy, eridj innen.

IRMA. Neked vagyok forró. Tönkretettem magamat miattad ilyen fiatalon. Vedd el az életemet. Ne menj vissza hozzám.

SIPOS. Mit akarsz tőlem? Ki vagy te, hogy így belenyulkálsz az életembe?

IRMA. Szerelmes vagyok beléd.

SIPOS. Ez nem szerelem. Érzéki gyerek vagy! Megkívántál engem, mert bajuszom van és mély hangom van. De örült vagy, szemérmetlen vagy. Rossz véged lesz. A te utad egy nagyon csúnya házba vezet.

IRMA. Ne mondd annyiszor, mert odamegyek.

SIPOS. Ha odamégy, odavaló vagy.

IRMA *lázasan*. A tied vagyok. Ne mondd, hogy nem tetszem neked. Most már szabad vagy, te nagy ember. Te tornyosulsz a többi fölött. Vegyél be abba a szomorú életedbe. Meglátod, kivirágzol, mint a rózsa.

SIPOS. Te csábítasz engem? Te kis piszkos.

IRMA *lelkesen, nagy hévvel*. Tiszta vagyok mint az angyal, folyton fürdök, mindig neked, mindig mosakszok, mindig neked! Nézz meg, milyen tiszta vagyok! Olyan tiszta vagyok mint a lelkem!

SIPOS. Hallgass . . . te bolond.

IRMA. Virág vagyok a tengeren!

SIPOS. Hát még mi vagy?

IRMA. Köszálon termett sajkó liliom.

SIPOS. Na hát akkor ereszd el a karomat. Vedd el a fejedet. Te romlott.

IRMA. Ne mondd ezt. Vigyél be a táncba. Szeretlek te mártir, mert megcsaltak és ki is nevettek! Én nem is ezért szeretlek! Tudod mért szeretlek! Mert senki se szeret, csak én. *A mellére borul.*

SIPOS *keserűen maga elé.* Szép lakodalmom. Itt állok, szerelmeskedem a cseléddel.

IRMA *egyre lelkesebben.* Én tündércseléd vagyok! Látod, szegény Hamupipőke voltam, mégis eljöttem a bálodba, ahol a királyok táncolnak... itt marad az üveg-cipőm, amit a tündértől kaptam, mezítláb megyek haza... de megtetszettem neked... majd jössz utánam a cipővel... keresel majd az egész világon, amíg megtalálsz és szerelmesen borulsz rám, te Lajos király, reámborulsz, te Sipos király, te drága Lajos király, mért nem halok meg mostan mindjárt itt, a te erős kebleden?!

MÁSODIK FELVONÁS.

Az ajtó mögött pillanatnyi szünet, aztán nagy robajjal megszólal a bús csárdás.

SIPOS *elhúzódik Irmától. A csárdás...*

Figyelnek. A csárdás zúg.

IRMA *reszketve. Ne menj be.*

Szünet.

IRMA. *Visszacsábit.*

Szünet.

IRMA *halkan. Ravaszabb, mint mink.*

SIPOS. *Bizony ravaszabb.*

IRMA. *Ne menj be. Én belehalok.*

SIPOS *az ajtó felé néz, habozva. Ne menjek?...*

Az ajtó nyílik. Adél kilép a küszöb elé.

Az ajtó nyitva marad. A zene szól.

ADÉL. *A csárdás! Nem hallja?*

SIPOS *határozatlanul. Igen...*

Közelednek egymáshoz.

ADÉL *Sipos karjába karol és lassan elindulnak ketten, be a muzsikás szobába. Adél fölemelt fejjel, élénken mondja. Föl a fejet, Sipo!*

Bemennek, az ajtó becsukódik.

IRMA utánuk lép néhányat, figyel a duhaj csárdásra. Aztán fojtottan sírva, gyorsan nagykendőt kerít a nyakába, az asztalhoz szalad, ott egy darab kenyeret piros szalvétába kötöz, kis batyúvá, aztán az ajtó felé fordul. Isten veled! «Fájdalmamnak angyala, könnyeimnek zápora»... Isten veled!

Átszalad balra a tornácon, a konyhaajtónál kiszalad az udvarba. Tompa mennydörgés, végig. Ebbe kiáltja fájdalmasan: Isten veled, drága mérges!...

Átszalad az udvaron, kiszalad jobbra. Mintha az utcán futna a viharban, a távolodó tompa dörgésben egyre messzibbről hallani zokogó, fájdalmas kiáltását: Isten veled!

Isten veled!

FÜGGÖNY

HARMADIK FELVONÁS.

Földszinti várószoba a kerületi kapitányságon, ódon kültelki házban. Hosszúkás, fehérre meszelt hivatalszoba, melynek hátul két ablaka és egy üveges ajtaja van. Ez mind egy kis udvarra nyílik. Balról elől ajtó, mely a rendőrtanácsoshoz vezet. Hátul a bal ablaknál íróasztal, mögötte aktaszekrény. Jobb szélen íróasztal, fölötte a falon a főkapitány arcképe. Ez alatt valami hivatalos táblázat. Néhány szék. Hátul, a hátfal mentén, szemben a közönséggel, két hosszú fapad a felek számára. Mindenik padon öt ülőhely.

Másnap reggel.

Mikor a függöny felgördül, a bal íróasztalnál ül és dolgozik az Irnok. A jobb íróasztalnál ül az Őrmester, őszes hajú, derék öreg rendőr. Hátul a padon sorban ül: a bal szélen Sipos, még a tegnapi ruhában, mellette a földön utazóbőröndje, ezen kabátja és kalapja. Mellette sok üres hely. Aztán jó messze Adél,

már kipihenve és átöltözve, majd Adéltól jó messze, a pad másik végén, egymás mellett Házmaster és Kati.

Hosszú, igen hosszú szünet. Az Irnok és az Őrmester egykedvű, Adél maga elé néz, házmasterék meg vannak ijedve, Sipos nyugtalan.

Csönd.

SIPOS *az irnokhoz, cédulával a kezében. Kérem szépen, nem lehetne megtudni, mért vagyunk mi ide beidézve?*

IRNOK. *Nem.*

SIPOS. *Sejtelmünk sincs róla, kérem, és már itt ülünk egy félórája. Tíz órára voltunk idézve sürgősen és már féltizenegy.*

IRNOK. *Sajnálom. Sőt, hogy úgy mondjam, mélyen fájlalom. Tovább ír.*

Szünet.

SIPOS. *Nem lehetne bemenni a tanácsos úrhoz?*

IRNOK *írásközben. Nem.*

SIPOS. *Mért nem lehetne bemenni?*

IRNOK. *Mert nem lehetne bemenni.*

SIPOS. Az más. Köszönöm. *Visszaül, vállat von.*

ŐRMESTER. A tanácsos úrnál kihallgatás folyik. Várjanak türelemmel a sorokra.

SIPOS. Köszönjük szépen.

Szünet.

SIPOS. Sejtelmem sincs, mit akarnak tőlünk. *Nézi a cédulát.* «Tíz órakor.» Oldalt, kék ceruzával: «Sürgős.»

HÁZMESTER. Nekik, úgy látszik, nem sürgős.

SIPOS. Tényleg, magának lesz igaza. Nem lehet más, mint a cigányzene miatt. Meddig nyúzta az a három vályogvető?

HÁZMESTER. Reggel hét óráig.

SIPOS. Érdekes, én elaludtam éjfél felé a tornácon, nem is hallottam.

HÁZMESTER. Félnyolcig tetszett aludni, csak úgy, az asztalra borulva.

SIPOS. Azt viszont hallottam úgy félálomban, hogy a Stetner még ordított sokáig.

HÁZMESTER. A Stetner úr reggel ötig vonyított.

SIPOS. Mit csinált?

HÁZMESTER. Vonyított kérem, mint az eb. A versit szavalta.

Szünet.

SIPOS. Talán nagyon erősen vonyított?

HÁZMESTER. Borzasztóan. Reggel ötkor ráborítottuk a jeges vizet, akkor elhallgattott és hazament.

SIPOS. Biztos, hogy a szomszédok jelentettek föl, éjjeli csendháborításért.

KATI. Miféle csendet háborítottunk kérem? Szép kis csend volt az! Folyton dörgött az ég, mintha le akarna szakadni.

SIPOS. Hja, annak szabad.

Az üvegajtó nyílik, két szegény ember jön be.

ŐRMESTER. Mit akarnak? *Cédulát vesz át tőlük. Várjanak kint, maguk tizenegy órára vannak idézve. Ezek itt most a tízórások. Rájuk nyomja az ajtót, visszaül a helyére.*

Szünet.

Az üvegajtó nyílik, belép Roticsné és Társalkodónője. Roticsné drága, bús, fekete selyemruhában, gyászban.

ROTICSNÉ *cédulát ad az Őrmesternek.*
Tessék. Be lettem idézve.

ŐRMESTER *ránéz a cédulára.* Tízórások.
Oda üljenek a tízórásokhoz.

Roticsné és Társalkodónője leül a padra.

SIPOS. Ez is tízóra? Velünk együtt?

HÁZMESTER. Úgy látszik.

SIPOS. Ez ott volt a lakodalmon?

HÁZMESTER. Én nem láttam.

SIPOS. Ki ez?

HÁZMESTER. Nem tudom. *Adélhoz.* Nagyságos asszony, nem tetszik ismerni?

ADÉL. Nem.

HÁZMESTER. Lehet, hogy ez valamelyik szomszéd, aki minket följelentett.

SIPOS. Ilyen finom hölgy nem lakik arra mifelénk egy se.

HÁZMESTER. Biztos méltóságos asszony.

Szünet.

ADÉL. Szeretném tudni, hogy mit határozott? *Sipos nem felel.* Azt kérdeztem, hogy mit határozott?

SIPOS *nem néz a szemébe.* Ez a koffer itten, ez felel helyettem.

ADÉL. Vagyis elmegy.

SIPOS. El.

ADÉL. Hova?

SIPOS. Azt még nem tudom. De oda magához, soha többé.

ADÉL. Én el vagyok mindenre készülve, de tudnom kell, mihez tartsam magamat. Szóval elhagy?

SIPOS. El.

ADÉL. Örökre.

SIPOS. Ez olyan tiszta munka, mint az angol polituros bútor. Erről nem is érdemes beszélni. Kérem, kinéljen meg.

ADÉL. Meg fogom kimélni. Megigértem tegnap, állom a szavamat. Csak az érdekel, mi lesz a fehéreneműjével.

SIPOS. A nagy kofferemben van fölül.

ADÉL. És a ruhái?

SIPOS. A nagy kofferemben, alul. Este érte küldök két inast a műhelyből.

ADÉL. Itt a kis kofferben mi van?

SIPOS. Napi szükséglet.

ADÉL. Fésű, kefe?

SIPOS. Benne van.

ADÉL. Inggombok?

SIPOS. Benne.

ADÉL. Fogkefe, fogpor, szappan, sós-
borszesz?

SIPOS. Benne.

ADÉL. Aszpirin?

SIPOS. Benne. Ecset, zsilett, timsó, cipő-
kanál, hálóing, nyakkendő, zsebkendő,
szivar, bajuszkötő, hajvíz, gallér, ne féljen,
minden.

ADÉL. Papucs?

SIPOS. Az nincs, az istállóját neki.

ADÉL. Elküldöm.

SIPOS. Köszönöm.

Szünet.

Az üvegajtó nyílik, Császár lép be izgatottan.

CSÁSZÁR. Most hallom... hogy itt
vannak. Mi az? Mi történt?

Senkise felel.

ŐRMESTER. A cédulát kérem.

CSÁSZÁR. Nekem nincs cédulám. Én az
uraságok barátja vagyok.

SIPOS. Nekem nem.

ŐRMESTER. Mi tetszik?

CSÁSZÁR. Dehát... Adél, az istenért, mit keres maga a rendőrségen?

ADÉL. Nem tudjuk, miért idéztek be. Valószínűleg nagy volt a lárma a lakodalmon és feljelentettek éjjeli csendháborításért.

CSÁSZÁR. Ez hallatlan. Kérem, én rendelkezésre állok, én itt maradok, én tanu vagyok, bármit akarnak maguktól. *Őrmesterhez*. Kérem, én tanu vagyok.

ŐRMESTER. Akkor üljön le oda a többihez.

CSÁSZÁR *leül Roticsné mellé*. Én úgy meg voltam lepve. Mikor fölkeltem és szétnézek, az egész ház üres, csak a Julcsa van otthon, azt mondta, hogy mind idejöttek. *Adélhoz*. Kik ezek?

ADÉL. Nem tudjuk. Lehet, hogy a feljelentők.

Szünet.

CSÁSZÁR *Roticsnéhez*. Bocsánat. Kihez legyen szerencsém?

ROTICSNÉ. Roticsné vagyok.

CSÁSZÁR. Bocsánat. Most se tudok többet.

ROTICSNÉ. Sajnálom. Én önt nem ismerem. Legyen szíves bemutatkozni.

CSÁSZÁR. Pardon. Császár Pál vagyok.

ROTICSNÉ *fejbiccentéssel*. Roticsné. Mi tetszik?

CSÁSZÁR. Miért méltóztatik itt lenni?

ROTICSNÉ. Ahoz önnek semmi köze.

CSÁSZÁR. Köszönöm. Több közölnivalója nincs?

ROTICSNÉ. Nincs.

CSÁSZÁR. Újból köszönöm ezt a keveset is.

Csönd. Szünet.

Az ajtó nyílik, Ilona lép be cédulával a kezében, az Őrmesterhez megy.

ŐRMESTER *a cédulát nézve*. Keceli Ilona?

ILONA. Igen.

ŐRMESTER. Felügyelet alatt álló leány?

ILONA. Igen kérem.

ŐRMESTER. Tízórás maga is. Üljön oda a többihez.

Mozgás.

SIPOS. Ez is tízórás? Most már aztán igazán kezdek összekavarodni.

ŐRMESTER. Mért nem ül le?

ILONA. Köszönöm, én inkább állok. Szerényen áll meg a pad jobb vége mellett. Kati elhúzódik tőle. Mind balra rukkolnak, még Adél is.

SIPOS. Nahát, most már aztán nevezzenek Pinkásznak, ha egy szót értek az egészből. Fölkel, erélyesen. Kérem szépen, bocsánatot kérek, de most már igazán bátorkodom komolyan megkérdezni, mit akarnak itt tőlünk és miféle társaságba vagyunk itt keverve?

Elakad a szava, mert a baloldali ajtó, mely a rendőrtanácsoshoz vezet, kinyílik és kilép rajta Irma. Irma narancsszínű, legmodernebb, mélyen kivágott báli ruhában van, tele csillogó aranyflitterrel. A ruha agyongyűrött, viselt, piszkos. Fején csillogó fejdísz. Narancsszínű harisnya, piszkos fehér báli cipő. Az egyik harisnyája lelóg.

IRMA megtörtén, a zokogástól fáradtan, senkit meg nem ismerve, megy végig a szobán, lezökken az Őrmester íróasztala mellett jobb-

ról elöl álló székre, elrejtí arcát és keserve-
sen sír.

SIPOS *némán kísérte a szemével odáig.*
Irma! Te vagy az?

IRMA *felelet helyett felzokog.*

SIPOS. Irma! Mi az? Irma! Nem be-
szélsz?!

IRMA *zokogva.* Nem!

SIPOS. Én tegnap részeg voltam, azt tu-
dom. Biztos, hogy most alszom valahol, a
kertben vagy az ágyban és ezt mind ál-
modom. *Fogdossa magát.*

Mindenki csudálkozva nézi Irmát.

HÁZMESTER. Ez nem álom, kérem, ez az
Irma.

ADÉL. Irma!

IRMA *sírva.* Nem! Nem!

SIPOS. Kérem, tessék engem azonnal be-
vezetni a méltóságos tanácsos úrhoz, mert
én megőrülök és szétverem ezt a korcsmát.

ŐRMESTER. Tessék tartózkodni az ilyen
kifejezésektől. Ez nem korcsma.

SIPOS. Én be akarok menni a vezetőség-
hez. Hol van itt a vezérigazgató? *Indul.*

IRNOK. Nem lehet bemenni, mert még a rendőrorvos úr van bent.

SIPOS. Az is tízórás?

IRNOK. Igen. Ő a feljelentő.

SIPOS. Kit jelentett fel?

IRNOK. A Roticsnét.

SIPOS. Micsoda Roticsnét?

IRNOK. Azt, aki ott ül. Özvegy Roticsné, úgynevezett bünbarlang-tulajdonosnő.

CSÁSZÁR. Pardón. *Messze elhúzódik tőle.*

SIPOS *keservesen vigyorogra.* Most aztán igazán biztos kezd lenni, hogy otthon alszom valahol a Tavaszmező-utcában. Borzasztó mélyen aludhatom, hogy még erre se ébredek fel.

A bal ajtó nyílik, kijön onnan a Rendőr-orvos és a Rendőrtanácsos. Mögöttük az ajtónálló. Irnok és Örmester feláll.

AJTÓNÁLLÓ *cédulát tart a kezében.* Sipo Lajosné!

ADÉL *feláll.* Én vagyok.

AJTÓNÁLLÓ. Tessék bemenni.

Adél balra el, Ajtónálló utána. Az ajtó becsukódik.

RENDŐRORVOS. Ne fáradj, tanácsos úr, köszönöm szépen, a vizontlátásra.

TANÁCSOS. Én köszönöm. Szervusz doktor. És még egyszer köszönöm, hogy így vigyázol a becsületemre. Légy nyugodt, ellátjuk ezt a dolgot. Este hol vagytok?

RENDŐRORVOS. Kérlek, Margiték megjöttek Szegedről, vacsora után átmegyünk a Morbitzerhez cigányt hallgatni. Nem jönnétek ti is?

TANÁCSOS. Én szívesen jönnék, de tudod, Lina milyen.

RENDŐRORVOS. Hát mindenesetre nagyon fogunk örülni, ha jöttök. Szervusz.

TANÁCSOS. Szervusz. Ha csak lehet, jövünk. Kézcsókomat Herminnek és Margitnak. Kézcsókomat Vilmának, Erzsikének és Piroskának.

RENDŐRORVOS. Kézcsókomat Linának.

TANÁCSOS. Köszönöm, átadom. Szervusz.

RENDŐRORVOS. Szervusz. *Elsiet az udvar felé.*

TANÁCSOS *indul visszafelé, Sipos elébe áll.*

SIPOS. Engedelmet kérek, van szeren-

csém magamat bemutatni. Sipos Lajos vagyok.

TANÁCSOS. Mi tetszik?

SIPOS. Azt mondják kérem, a rendőr-orvos úr a följelentő, itt ülünk kérem egy ijedtségben kérem, miről van itt szó, tanácsos úr?

TANÁCSOS. Igenis ő a feljelentő. Talán valami kifogása van ellene?

SIPOS. Dehogy van, kérem, csak nem tudjuk, mért idéztek be ide bennünket.

TANÁCSOS. Őrmester, micsoda illat van itt? Mint valami drogériában.

IRMA *hangosan felzokog.*

ŐRMESTER *feláll.* Tanácsos úrnak alásan jelentem, én nem tudom, de valaki be van itt szagosítva, már én is alig bírom.

TANÁCSOS *Roticsnéhez.* Biztosan maga parfümös, de megálljon, beparfümözöm én magát máma azért, amit evvel a lánnyal csinált.

ROTICSNÉ. Nagyságos tanácsos úr, itt folyjon ki a két szemem, ha én egyáltalán szóbaálltam vele.

TANÁCSOS. Fogja be a száját.

SIPOS. Úgy látszik, mégse méltóságos asszony.

TANÁCSOS *Siposhoz*. A maga felesége az, aki most bement?

SIPOS. Még igen.

TANÁCSOS. És maga nem tudja, miről van szó?

SIPOS. Nem kérem.

TANÁCSOS. Ez a lány itt a maguk szolgálatában van?

SIPOS. Igen kérem.

TANÁCSOS. Ma reggel dr Ságody Tibor úr, kötelességéhez híven, mint rendőrorvos, sorrajártam a kerületben levő úgynevezett rosszhírű házakat. Az egyikben, amely Roticsné önnagysága tulajdonát képezi, reggel nyolc órakor ott találta az önök szolgálóját, Szabó Irmát, ebben a díszöltönyben, így, ahogy itt látja, amikor Roticsné önnagysága épen fel akarta venni tanoncnak az intézetébe.

ROTICSNÉ. Bocsánatot kérek . . .

TANÁCSOS. Kuss.

ROTICSNÉ. Kérem, tanácsos úr. *Visszaül.*

TANÁCSOS. Őrmester, nyisson ki itt valamit, mert megfájul a feje az embernek ettől a pacsuli-szagtól.

ŐRMESTER. Igenis. *Kinyitja az ajtót.*

TANÁCSOS. A lány biztosan jól ki volt tanítva, ez a báliruhás hölgy, mert nagyon hevesen védte Roticsné önagságát. Azt mondta, amit ilyenkor szoktak, hogy saját jószántából jelentkezett, szerelmi bánatában akarta magát erre a pizok életre adni, az orvos úr pedig rendőrt hivatott és behozatta őt ide, miután megállapította, hogy hazugságokat beszélt és ártatlan.

SIPOS. Hogyan, hogy ártatlan?

TANÁCSOS. Úgy hogy ártatlan.

SIPOS. Igen kérem.

TANÁCSOS. Igen kérem. Mit bámul?

SIPOS. Nem bámulok kérem. Ez rettenetes kérem.

TANÁCSOS. Nem is olyan rettenetes.

SIPOS. Nem.

TANÁCSOS. A lány el volt keseredve,

össze-vissza beszélt mindent. Nekem azt hazudta, hogy neki van egy gyereke, valami Lilike.

IRMA *felzokog.* Lilike!

KATI. Hazudik, kérem. Az az én gyerekem, ő nevezte el Lilikének, hazudik kérem.

TANÁCSOS. És azt is mondta, hogy egész éjjel egy huszárral mulatott.

KATI. Az is az én gyerekem, kérem.

TANÁCSOS. Mi az, magának huszár fia van?

KATI. Nem kérem. Az az a bizonyos Lilike.

TANÁCSOS. A huszár? Maga örült.

KATI. Az ugyanaz a gyerek kérem. Az csak huszárnak volt öltözve. Az még fiatal ahhoz, hogy lányokkal mulasson.

TANÁCSOS. Hány éves?

KATI. Három és fél.

TANÁCSOS. Az tényleg még fiatal. Nekem mindjárt gyanús is volt ez az önvádolás. Fiatalkori hisztéria. Azért vettem különös gondjaimba.

SIPOS. Ez rettenetes kérem.

TANÁCSOS. Bizony rettenetes, hogy a gazdái így vigyáztak rá. Majd ellátjuk mi a maguk baját is. A lány azt vallotta, hogy szerelmes valami rajzolóba és az halálra kínozta, úgy hogy bánatában ment oda abba a rosszhírű házba.

ROTICSNÉ. Bocsánatot kérek . . .

TANÁCSOS. Mit mondtam az előbb?

ROTICSNÉ. Azt tetszett mondani: kuss.

TANÁCSOS. Nahát, ahoz tartsa magát.

ROTICSNÉ. Kérem, tanácsos úr. *Visszaül.*

TANÁCSOS. Most benn Rácz kapitány úr megállapítja, hogy itt csábítás, leánykereskedés esete forog-e fenn vagy igaz az, hogy ezt a szegény teremtetést a bűnbe kergette valami disznó.

SIPOS. Kicsoda kérem?

TANÁCSOS. Valami disznó.

SIPOS. Igen kérem. Az lehet.

TANÁCSOS. És akkor majd azt is megkeressük és ellátjuk a baját annak is.

SIPOS. Igen kérem. Nagyon helyes.

TANÁCSOS *Irma jelé.* És majd téged is

ellátunk. Majd te leszel szives megnevezni.

SIPOS. A disznót?

TANÁCSOS. Azt, igen. *Roticsné*hoz. Mit fészkelődik, mit akar?

ROTICSNÉ. Lehet beszélni?

TANÁCSOS. Lehet.

ROTICSNÉ. Nem kuss?

TANÁCSOS. Nem.

ROTICSNÉ. Kérem. Milliószor bocsánatot kérek, de azt tetszett mondani, hogy nekem rosszhírű házam van.

TANÁCSOS. Hát milyen háza van?

ROTICSNÉ. Pardon, nekem van a legjobb hírű rosszhírű házam Pesten.

TANÁCSOS. Tudomásul szolgál.

ROTICSNÉ. Én nem lehetek kérem úgy kezelve, mint a többi. Azt a rendőrség is tudja rólam, hogy a legkorrektebben vagyok szervezve, kérem, én híres vagyok arról, hogy humánus vagyok, mint valószínű anya bánok a leányaimmal, nálam kérem vannak lányok, akik harmincöt év óta vannak ott.

TANÁCSOS. Bravó!

ROTICSNÉ. Az én intézetem legelső Pesten, olyan nincs a világon még egy.

TANÁCSOS. Úgy dicséri, Roticsné, mintha az volna az ambíciója, hogy mi mind odaadjuk a lányainkat nevelni.

ROTICSNÉ. Kérem, én azt nem kívánom.

TANÁCSOS. Hála Istennek.

ROTICSNÉ. Csak azért mondom, mert nálam ki van zárva az, amiért a doktor úr tetszett feljelenteni. Én nem csábítok senkit sem, én tudom, hogy ez büntetendő, annyi eszem nekem is van. A hölgy becsöngetett nálam reggel nyolckor, mint egy bolond, kérem, ebben a kosztümben kérem, és evvel az illattal kérem, és azt kérdezte, hogy mikor nyitjuk az intézetet. Mondom, mi az, hogy mikor nyitjuk? Most csuktuk be. Hát hogy ő rossz nő akar lenni. Mondom, menjen a fenébe, hagyjon engem békén, legyen rossz nő máshol. Azt mondja, ha én nem hagyom ötet rossz nő lenni, ő beugrik a Dunába. Mondom, jó, tiszteltetem a halakat. Pont

akkor tetszett bejönni a doktor úr és mindjárt olyan idegesen tetszett neki fellépni, hogy mi ez, és hogy én lányokat csábítok, — ez mind azért van, mert a hölgy elkezdett sírni, az tűnt fel a doktor úrnak. Igaza is van, én életemben nem hallottam, hogy valaki föl akarja magát vetetni mint örömléány és ehhez úgy sír, mint egy bubánatléány. Én tudom méltányolni a doktor úrnak a felháborodását, de én tisztán fogok kigyönni ebből a dologból, mert én nem csináltam semmit, csak pechem volt. Mi az, hogy pechem volt? Még csak pechem se volt. Én éppen ki akartam dobni.

TANÁCSOS. Kész?

ROTICSNÉ. Kész.

TANÁCSOS. Mondja, Roticsné. Mért van maga gyászban?

ROTICSNÉ. Mert meghalt a férjem.

TANÁCSOS. Mikor?

ROTICSNÉ. Ezerkilencszázkilencben.

TANÁCSOS. És tizenöt év óta gyászolja?

ROTICSNÉ. Kérem, én kénytelen vagyok

gyászban járni, mert máskép nem kapok sehol tiszteletet.

TANÁCSOS. Kitől?

ROTICSNÉ. Az emberiségtől.

TANÁCSOS. És minek magának a tisztelet?

ROTICSNÉ. Pardon. Én több adót fizetek, mint a Gerbeaud.

TANÁCSOS. Na de több segéddel is dolgozik.

ROTICSNÉ. Az én életem egy nyitott könyv kérem. Én az Ellynor Glyn olvasok kérem, eredetiben, én a Pester Lloyd vagyok előfizetve, én minden nap leszek villanyozva kérem. A doktor úr engemet üldöz. *Sír.*

TANÁCSOS. Na ne sírjon, drága szép gyermekem. Nem kell félni, mi igazságos emberek vagyunk, ha magának igaza van, itt nem harapják le a fejét.

ROTICSNÉ. Nahát, aki az én fejemet leharapja, annak gönnolom azt az ebédet.

Tanácsos leint a levegőbe.

A bal ajtó nyílik, Adél kijön.

TANÁCSOS. Felolvasták önnek a leány vallomását?

ADÉL. Igenis, kérem.

TANÁCSOS. Jó. Küldje be a következőt.
Elmegy balra.

AJTÓNÁLLÓ. Özvegy Roticsné!

ROTICSNÉ. Jelen. *Be akar menni a Társalkodónőjével együtt.*

AJTÓNÁLLÓ. Halt! Ez kicsoda?

ROTICSNÉ. Ez az én társalkodónőm.

AJTÓNÁLLÓ. Az nem lett behíva. Az ittmarad.

ROTICSNÉ. Hát itt marad. *A Társalkodónőhöz.* Please stay here and wait till I come back.

TÁRSALKODÓNŐ. Yes, Mylady. *Visszaül a helyére.*

Roticsné és Ajtónálló bemegy, az ajtó becsukódik mögöttük.

ADÉL *visszaül a helyére.*

SIPOS. Mit akartak magától?

ADÉL. A maga eszelős hölgye egy bünbarlangban felvételre jelentkezett.

SIPOS. Azt már hallottam.

CSÁSZÁR. Szörnyőség.

ADÉL. Azzal indokolta, hogy maga küldte oda.

SIPOS. Én?

IRMA *fájdalmasan felzokog.*

CSÁSZÁR. Borzalmas.

ADÉL. Engem tesznek felelőssé, mint bejelentett munkaadót.

CSÁSZÁR. Hallatlan. Dehát mi ez az egész? Hogy jutott eszébe neki?

ADÉL. Nekem felolvasták a vallomását. Ő halálosan szerelmes Sipos Lajos bútorrajzoló úrba. Sipos Lajos bútorrajzoló úr visszautasította az ő szerelmét. Ettől végleg elkeseredett. Akkor Sipos Lajos úr reményt nyújtott neki.

SIPOS. Én?

ADÉL *oda se néz.* Sipos Lajos úr a saját esküvőjén háromszor forrón megcsókolta.

IRMA *felzokog.*

ADÉL. Őnagysága akkor boldog lett, mert azt hitte, hogy bírja Sipos Lajos bútorrajzoló úr szerelmét. De Sipos úr akkor kacéran ellökte magától, azzal az

indokolással, hogy ő érzéki. Sipos úr kacér ember. Később féltékenységi jelenetet csinált a hölgynek.

SIPOS. Én?

ADÉL *oda se néz.* Saját lakodalmán féltékenységi jelenetet csinált a mindenes szolgálójának. Azzal gyanúsította őt, hogy viszonyt folytat Császár Pál műötvössel.

CSÁSZÁR. Velem?

ADÉL. Azt mondom, amit felolvastak nekem.

CSÁSZÁR. Ez szemtelenség. *Ijedten.* A hölgytől.

ADÉL. Sipos úr aztán felváltva hol csókolta, hol ellökte a hölgyet, és ezt addig ismételte, amíg a hölgy elkeseredése a tetőpontra ért. Sipos úr ekkor biztosította őt, hogy tehetsége van az érzékiséghez és unszolta őt, hogy erre a pályára lépjen.

SIPOS. Én unszoltam? Szemtelen hazugság!

ADÉL. Miután ezt az atyai jótanácsot többször és nyomatékkal megismételte, a hölgy elkeseredésében elszaladt tőle. A

ládájában volt megtakarított pénze, két dollár és tíz cseh korona. Ezt magához vette és elment a Schöja-kávéházba.

CSÁSZÁR. Miért?

ADÉL. Hogy a Sipos úr által ajánlott pályára lépjen. A kávéházban megismerkedett egy leánnyal, aki már rálépett erre a pályára. Ez kicsalta tőle a két dollárját.

IRMA *felzokog*. Nem igaz!

ILONA *izgatottan*. Kérem az nem igaz, a hölgy jogosan zokog. Én vagyok az a lány. Én nem csaltam ki tőle a két dollárját.

ADÉL. Hát ki csalta ki tőle?

ILONA. Kérem az úgy volt, hogy ő bejött a kávéházba, csupa víz volt, mert esett az eső és én ott ültem a kassza mellett, mert nem lehetett kimenni az utcára, úgy esett az eső. És akkor megismerkedtünk és ő ezt elmondta nekem, éppen úgy, ahogy mondani tetszett. És én elmondtam neki az én életrajzomat kérem, én is éppúgy voltam mint ő, Becskereken, egy epebajos gyógyszerész

miatt és ezt elmeséltem neki kérem, reggel hat óráig. Akkor ő mondta nekem kérem, hogy neki kokottruha kell, mert ő úgy nem mehet jelentkezni. Én mondtam, hogy nekem van egy orange-crépe georgette-ruhám, flitterrel és lamével, én nem viselem, szívesen átadom neki akár ingyen is, mert egy kicsit át van táncolva. De ő követelte, hogy két dollárért adjam és én eladtam neki kérem. És tíz cseh koronáért egy fejdísz kérem, az megér húsz cseh koronát, tessék nézni, hol tetszik ezt megkapni annyiért?

CSÁSZÁR. Na? És aztán?

ILONA. Aztán eljött hozzám, én felöltöttem és kifestettem, ő kifizette a csekély összeget és visszamentünk a kávéházba.

ADÉL. Ott aztán leitatta.

ILONA. Ő itatott le kérem engemet, mert én nem bírom az italt, kérem Unicumot ittunk, mert nekem savanyu gyomor-bajom van, és ő egyre józanabb lett kérem, én meg alig bírtam a fejemet, mikor a főpincér ötet haza akarta vinni.

IRMA *felzokog.*

SIPOS. Micsoda szörnyűség!

ILONA. A főpincérnek megtetszett kérem és mindjárt látta, hogy privát, hát el akarta vinni kérem, de én megmentettem.

SIPOS. Hogyan?

ILONA. Behittam kérem a főpincért a telefonfülkébe, ott felvilágosítottam és lekentem neki két pofont kérem és tiszta szívjóságból én kísértem haza a főpincér urat.

SIPOS. Szegény martir.

ILONA. Hiába tetszik gunyolni kérem, ha tudná, hogy fájt a gyomrom és milyen fáradt voltam és álmos voltam!... Már hét óra volt reggel, már gyöttek kávézni a reggeli vendégek.

SIPOS. Förtelmes ezt hallani is.

ADÉL. Még szörnyűködik!

ILONA. Csak mert azt tetszett mondani, hogy én kicsaltam tőle a pénzét.

IRMA *felzokog.*

Kis szünet.

A bal ajtó nyílik, kijön Roticsné és az Ajtónálló.

AJTÓNÁLLÓ. Sipos Lajos!

SIPOS. Jelen. Fölkel és indul.

AJTÓNÁLLÓ. Popovics András! Popovics
Andrásné!

Házmester és Kati feláll.

SIPOS. Ki az?

HÁZMESTER. Én.

SIPOS. Magát Popovicsnak hívják? Sose
tudtam, hogy Popovicsnak hívják.

HÁZMESTER. Popovics András.

SIPOS. Én nem tudtam.

AJTÓNÁLLÓ. Menjenek be.

*Sipos, Házmester, Kati bemegy a bal ajtón,
utánuk az Ajtónálló, az ajtó becsukódik.*

ROTICSNÉ leül a helyére.

*A telefon megszólal az Örmester mögött, a
falon.*

ÖRMESTER a telefonhoz lép. — Halló! —
Halló! — Igen. — Igen, az. — Az beszél,
nem hallja? — Igen. Itt van, igen. Itt
van a vezérigazgató úr. — Lent a fogdá-
ban. — Nem marad itt. Átviszik a köz-

pontba. — Azt nem lehet. — Nem lehet. A vezérigazgató úr nem jöhet a telefonhoz. — Értse meg, le van csukva, fogoly, nem jöhet a telefonhoz. Ezt már tudhatná a méltóságos asszony, elég gyakorlatuk van. — Azt lehet. Ebédet küldhet. Igen. Párnát is, paplant is. Joga van. Ágyneműt is, ebédet is szabad. Igen. Kérem szépen. — Jónapot.

Visszaül az asztalhoz.

TÁRSALKODÓNŐ *rossz magyar kiejtéssel.*
Nem mehetünk haza?

ROTICSNÉ. Legyen nyugodt, mindjárt mehetünk. Csak még igazolva lesz, hogy azelőtt nem is ismertem ezt a hölgyet.

Kis szünet.

ADÉL. Császár kérem, maga menjen haza.

CSÁSZÁR. Mért?

ADÉL. Itt már nincs szükség magára.

CSÁSZÁR. Amíg maga itt van, addig én ittmaradok.

ADÉL. Menjen haza.

CSÁSZÁR. Hova haza?

ADÉL. Oda, ahol eddig lakott.

CSÁSZÁR. Hát nem parancsolja, hogy elköltözzem?

ADÉL. Nem. Azt parancsolom, hogy ottmaradjon.

CSÁSZÁR. Kérem. *Feláll.* Akkor ma nem is megyek munkába. Otthon várom.

ADÉL. Azt se bánom. Ezt így rendelte a jó Isten. Engem megbüntetett, mert okos akartam lenni. Nem szabad okosabbnak lenni, mint ő. Pechem volt. Az az okos, akinek szerencséje van. Menj haza és várj, amíg hazajövök. És ha hazajöttem, várj, amíg megöregszem. És ha megöregedtem, hagyj el. És akkor én majd személyesen megyek el a jó Istenhez, számonkérni tőle, hogy mért nem engedi az embert becsületesnek lenni ezen a rossz világon.

CSÁSZÁR *kezet csókol neki és elmegy az üvegajtón.*

IRMA *felzokog.*

ADÉL. Mért zokogsz?

IRMA *zokogva.* Mert ő most a Sipos úr szobáját kapja!

ADÉL. Most boldog vagy, mi?

IRMA *felzokogva*. Igen!

Az udvari üvegajtó nyílik, Rendőr lép be.

RENDŐR *az Örmesterhez lép*. Örmester úrnak alásan jelentem, eljártam a megbízatásban. A nevezett utcasarkon a gyermeknapi gyűjtést végzi kegyelmes grófné. Eng... engen... *Nem tudja elolvasni.*

ÖRMESTER. Ne ordítson itt a felek előtt hivatalos titkot. Mondja ide a fülembe. *Feláll, hozzáhajol.*

RENDŐR *feszes háptákban hosszasan súg a fülébe.*

ÖRMESTER. Jól van. *Átveszi tőle a cédulát, visszaül a helyére és sokáig ír.*

RENDŐR *feszesen szalutál. Kimegy az üvegajtón az udvarra.*

Kis szünet.

ROTICSNÉ *a Társalkodónőjéhez*. Please, wait patiently Miss Burnaby. I dont think we shall have to wait long. In some minutes we shall come on and then we may go home.

TÁRSALKODÓNŐ. Oh, please! I dont mind to wait.

ŐRMESTER. Ne gajdoljanak itten idegen nyelven. Tilos a tanuknak összebeszélni.

ROTICSNÉ. Mi nem beszélünk össze. Ez a hölgy nem tanu. Ez az én társalkodónőm.

ŐRMESTER. Nem mintha nem érteném, amit föcsög. Tíz évig voltam Amerikában. I know English as well as you. But the rule is, that the witnesses are not allowed to speak with one another. That's why I am here: to take care of this.

TÁRSALKODÓNŐ. Well done, policeman! *A bal ajtó nyílik, Sipos, Házmaster és Kati kijön. Sipos leül.*

HÁZMESTER *Adélhoz.* Mivelünk mi legyen most kérem?

ADÉL. A rendőrség elengedi magukat?

KATI. Igen kérem. De ha szüksége van itt ránk a nagysádnak . . .

ADÉL. Nekem a világon senkire sincs szükségem. Menjenek haza rendet csinálni. Az üveges csinálja meg a tükröt, amit a Stetner betört. A számlát majd vigye a Stet-

nerhez. A tornácot felmosni. Sipos úr szobáját kitakarítani, a nagykofferjét kivinni a tornácra, a szobát lezárni. Egy liter tejeskávét adni a mamámnak. Elmehetnek.

HÁZMESTER és KATI. Kezitesókolom. *Elmennek.*

AJTÓNÁLLÓ *balról belép.* Sipos Lajosné? ADÉL *feláll.*

ROTICSNÉ *feláll.* És én kérem?

AJTÓNÁLLÓ. Özvegy Roticsné elmehet.

ROTICSNÉ *az Őrmesterhez.* Na látja. Ajánlom magamat. Goan! *Elmegy a Társalkodónővel.*

Adél bemegy a bal ajtón, az Ajtónálló künnmarad.

AJTÓNÁLLÓ. Maga Sipos Lajos?

SIPOS. Az vagyok.

AJTÓNÁLLÓ *miután cédulára nézett.* Maga is elmehet.

SIPOS. Muszáj elmenni?

AJTÓNÁLLÓ. Dehogy muszáj.

SIPOS. Hát akkor még ittmaradok.

AJTÓNÁLLÓ. Tőlem akár újévig. *Bemegy Adél után.*

Sipos visszaül a pad balszélére. Ilona a pad jobb széle mellett áll. Szünet. Sipos a csöndesen sirdogáló Irmára nézeget igen nagy zavarban.

SIPOS. Te Irma, mondd fiacskám . . .

IRMA *fel*néz rá bátran.

SIPOS *lesütött szemmel, zavartan.* Te tudtad . . . hogy a ház mestert Popovicznak hívják?

IRMA *könnyáztatott hangon, szíjogva.* Igen. A . . . a felesége . . . a Popoviczné . . . Zokog.

SIPOS. Azt mindjárt gondoltam.

Szünet.

SIPOS. Hát most mi lesz veled?

IRMA. Nem tudom. Most szeretnék odaülni maga mellé. Szabad?

SIPOS. Hogyne volna szabad.

IRMA. Ilyen nagy gyalázat után?

SIPOS. Még nagyobb után is.

IRMA *boldogan odaül Sipos mellé.* Nagy gyalázat volt?

SIPOS. Nem.

IRMA. Kis gyalázat?

SIPOS. Olyan . . . középgyalázat.

IRMA. De ugye azért nekem tiszta lelkem van.

SIPOS. Hallottad mit mondott? A szobámat lezárni.

IRMA. A Császár megy oda lakni.

SIPOS. Menjen is.

IRMA. Csillagsugár és gyönyörű főangyal, most mért nem mérges?

SIPOS. Nagyon megszelidültem én fiam.

IRMA. Én most boldog leszek, Sipos úr.

SIPOS. Hol?

IRMA. Budapesten.

SIPOS. Igen?

IRMA. Magánál.

SIPOS. Ne mondd.

IRMA. Örök boldogság és szép tavaszi május.

SIPOS. Most, nyáron?

IRMA. Mindig. Koporsóig. . . csupa virágzat és pilótarepülés. Ne legyen szomorú, biborcsillag és egyetlen centercsatár.

SIPOS. Fáradt csatár vagyok én. Tegnap reggel óta vagyok talpon. Lakodalmon

voltam. Ha három éjszaka összeragadna, azt is kialudnám.

Kis szünet.

SIPOS. Mért csináltad azt?

IRMA. Mit?

SIPOS. Hogy odamentél. Abba a házba.

IRMA. Öngyilkosságból tettem.

SIPOS. Így akartál öngyilkos lenni?

IRMA. Így. Ha a Dunába ugrok és meghalok, nem tudom többé siratni magamat. Így meg örökké sirattam volna tiszta szerelmemet és ifjú lelkemet.

Ilona a könnyeit törli.

SIPOS. Micsoda hülyeség. Borzalom. Bemenni ilyen gyereknek . . . abba a házba.

IRMA. Azt mondta, odavaló vagyok.

SIPOS. Nem vagy odavaló.

IRMA. Aki odamegy, az már odavaló.

SIPOS. Nem igaz. Te bánatodban mentél oda.

IRMA. Más is úgy megy oda.

SIPOS. Honnan tudod?

IRMA. A Keczei Ilona mondta. Ő is úgy ment oda.

SIPOS. Ő se odavaló.

IRMA. Hát hova való?

ILONA. Kis virágos kertbe való vagyok, öntözni kérem, kertészlánynak való vagyok, fűvet szeretnék kaszálni! *Csöndesen sír.*

SIPOS. Hát... mért nem kaszál?

ILONA. Nincs énnekem ahhoz pénzem kérem. Majd ha vagyonom lesz, férjhezmegyek. Az sok pénzbe kerül.

IRMA. Nekem már két dollárba van.

SIPOS. Te férjhezmegy?

IRMA. Igen.

SIPOS. Kihez?

IRMA. Hozzád.

SIPOS. Biztos?

IRMA. Biztos.

SIPOS. A dologban az a különös, hogy valószínűleg igazad van. Püspököt úgy se kapsz.

IRMA. Nem is kell, mert te vagy az én selyemnadrágos hercegem, akiért én elmentem a bálba aranyruhában.

SIPOS. Na ez egy kis túlzás.

IRMA. Te már régen szereted a Hamu-

pipókét . . . és jársz, jársz, a kezedben az üvegcipővel . . . és most már belátod, hogy csakis az én lábamra illik . . .

SIPOS *Ilonához, aki Irma lábát nézi.*
Nézd csak meg. Azt megnézheted. Olyan lába van, mint egy princesznek. Mutasd neki, fiam.

ÖRMESTER *ágaskodik, szintén nézi.*

SIPOS. Mutasd az örmester úrnak is.
Ő is szereti.

ÖRMESTER. Nem szeretem. *Visszaül.*

SIPOS. Mért?

ÖRMESTER. Mer vikony.

SIPOS. Hát milyet szeret?

ÖRMESTER *vigyorog, óriási gömböt rajzol a kezével a levegőbe.*

SIPOS *Ilonához.* És a keze milyen úri.
És az a kis félbolond lelke milyen kedves.

ILONA *sír.*

SIPOS. Már megint sírsz?

ILONA. Mert olyan szép, hogy kegyed ilyen büszke rá. Ez tiszta szerelem. Én azt úgy imádom nézni. Istenbizony, ez egészen békebeli szerelem.

Szünet.

SIPOS *elfogultan, a kezében tartva Irma kezét.* Nagyon részeg voltál tegnap?

IRMA. Nagyon. De nem a pálinkától.

SIPOS. Hát mitől?

IRMA. A három csóktól. *A vállára hajlik.*

SIPOS. Ne mondd. Olyan édes vagyok?

IRMA. Nem is tudod.

SIPOS. Ezt nekem sose mondta senki.

IRMA. Én mindig mondani fogom.

SIPOS. Mikor?

IRMA. Most, hogy a tied leszek. Ugye?

SIPOS. Igen fiam.

IRMA. Ne mondd nekem mindig: fiam. Én nem vagyok fiú. Meg fogod látni.

SIPOS. Remélem!

IRMA. Mondd... hát már fütyül az oroszlán?

SIPOS. Határozottan kezd fütyülni.

ILONA *könnyekkel a hangjában.* Hogy én hogy imádom nézni, mikor privátok így szeretik egymást!

SIPOS. Nem különös, hogy ez a szép lány ilyet szeret, mint én?

ILONA. Ó nem!

SIPOS. Te tudnál szeretni ilyet, mint én?

ILONA *elragadtatva*. Ó, én csak ronda embert tudnék igazán szeretni! Én gyűlölöm a szép fiúkat. Azoktól csak szenvedünk.

IRMA. Kellett ez neked?

SIPOS. Hogyne. Ez mindig kell, mert még elbizakodik az ember.

IRMA. Mondd, ugye szép életünk lesz és virágzó kikelet?

SIPOS. Csakis.

IRMA. Fogunk sokat fürdeni?

SIPOS. Egész nap.

IRMA. És megyünk a klasszikusokhoz?

SIPOS. Soha.

IRMA. De elveszel feleségül!

SIPOS. Amint lehet.

IRMA. És, ugye, lesz gyerekünk?

SIPOS. Rögtön.

IRMA. És, ugye, én leszek az anyja?

SIPOS. Ha jól viseled magad.

IRMA. És te mije leszel neki?

SIPOS. A nagypapja.

*A bal ajtó nyílik, Adél jön ki, mögötte az
Ajtónálló.*

AJTÓNÁLLÓ. Keczeli Ilona!

ILONA *bemegy balra.*

AJTÓNÁLLÓ *utánamegy.*

IRMA *elhúzódik Sipostól.*

ADÉL. Van még valami mondanivalója
számomra?

SIPOS. Koffer beszél. Én hallgatok.

ADÉL. Hajlandó tudomásul venni, hogy
döntöttem a sorsomról?

SIPOS. Kérem.

ADÉL. Hogy mit határoztam, arra nem
kiváncsi?

SIPOS. Ha jól megvizsgálom magamat,
azt hiszem, nem vagyok kíváncsi.

ADÉL. Így is jó. Hát akkor nem lesz
olyan nehéz segíteni a mi dolgunkon.
Vannak még ügyvédek a világon.

SIPOS. Még csak az kéne, hogy ki-
vesszenek.

ADÉL. Ez az egész? Így válunk el tíz
év után?

SIPOS. Így. Én nem vagyok siber, aki

minden nyáron megbocsát a feleségének. Én asztalos vagyok. Én egyszer se bocsátok meg.

ADÉL. Ez az egy, amit még tisztelek magában. De én nem kértem bocsánatot.

SIPOS. Én meg ezt tisztelem magában. Nekem nincs autóm. Nekem becsületem van. Én már nem tudom a szívemet összeragasztani. Össze tetszett törni, most már így marad.

ADÉL. Szép szárazon mondja. Könnyet se ejt.

SIPOS. Mink iparosok befelé nedvesedünk.

ADÉL. Ki fogja a holmiját rendbe tartani?

Szünet.

IRMA. Én.

ADÉL. Hja . . . úgy!

Szünet.

SIPOS. Lássa, hogy én vagyok az árva, ha elszakadunk. Magát nem kell félteni.

ADÉL. Nem is. Elég baj, hogy eddig féltettem magamat. Hát jól van, Sipos, menjen. Én azt hittem, most jön a nyuga-

lom és a csendes öregség. Együtt. Magának is, nekem is. Jól van. Nem így lesz. Jön egy szép esztendő, talán csak egy szép hónap. Romajzer Adél még egyszer kivirágzik, megfiatalodik, kifesti magát, sír és nevet, szenved és örvendezik, szeretni fogják, szerelmes lesz, királyné lesz, kutya lesz, megkínoz egy szép fiút, kap tőle boldogságot és éjjeli sírást, végül is elpucolja a pénzét és levitézlik. Az volt a baj, hogy a becsületet jobban akartam szeretni, mint magamat. Legalább ezt ismerje el.

SIPOS. Maga egy derék asszony, csak én nem tudok többé a szemébe nézni. De azért fogok magára gondolni.

ADÉL. Azt el is várom. Én nem igen fogok magára gondolni.

SIPOS. Isten vele.

Adél elindul. Rövidke út után hirtelen megáll.

Ugyanekkor Irma is megszólal.

IRMA. Kérem . . .	} egyszerre.
ADÉL. Hja igaz . . .	

ADÉL. Na . . . mit akarsz mondani?

IRMA. Csak tessék előbb . . . én majd aztán . . .

ADÉL. Nem, nem, csak mondd fiam, mert attól félek, hogy mind a ketten ugyanazt akartuk mondani Te figyelmeztetni akartál, hogy ne felejtsem el . . .

IRMA. A papucsot.

ADÉL. Úgy van. Én meg azt akartam mondani, hogy nem felejtettem el *El*, az udvar felé.

Szünet.

SIPOS *szomorúan bólogat.* «Harsány üdvkiáltás zengjen a tájékon, — Áldás és boldogság Sipos Lajosékon!»

IRMA *visszaborul a mellére.* «Boldogságom himpora, Lenge szellő lengedez, Fájdalmamnak angyala, Könnyeimnek zápora!»

SIPOS. Nagyon szép.

URASÁGI INAS *belép az udvar felől. Balkezeiben ételhordó, jobbkarján piros selyempaplan, csipkés párna, lepedő. Jónapot.*

ÖRMESTER. Mit akar?

INAS. A vezérigazgató úrnak hoztam ágyneműt és ebédet.

ŐRMESTER. A vezérigazgató urat már átszállították a főkapitányságra. Oda vigye utána a holmiját.

INAS. Köszönöm. *Indul.*

ŐRMESTER. A főkapitányságra. Tudja, hol van az?

INAS. Hogyne tudnám, az idén már hatodszor alszunk ott. *Elmegy.*

A bal ajtó nyílik, belép a Rendőrtanácsos, utána jön Ilona, utána az Ajtónálló, aki ottmarad az ajtónál.

Mindenki feláll.

TANÁCSOS. Itt van még Siposné?

SIPOS. Elment kérem.

TANÁCSOS. Maga Sipos?

SIPOS. Az vagyok kérem.

TANÁCSOS. Mennyi megtakarított pénze volt ennek a lánynak?

SIPOS. Úgy tudom két dollárja volt és tíz cseh koronája. *Irmára néz.*

IRMA. Igen.

TANÁCSOS. Honnan volt az neked?

IRMA. A verejtékemből kérem.

TANÁCSOS. Az nem válasz.

IRMA. Bánatomba gyűjtöttem kérem, hozományra.

TANÁCSOS. Ez a lány nem akarja visszadni a két dollárt. Azt mondja, hogy ma reggel odaadta a gyermeknapi gyűjtésre a Mária Terézia-téren. Mi azonban ennek utánajárunk, hogy igaz-e.

ILONA. Tessék utánajárni.

ŐRMESTER. Nagyságos tanácsos úrnak alássan jelentem, Horvát rendőr lett erre a nyomozásra kiküldve és már visszajött jelentést tenni. *Céduláról olvassa.* A Mária Terézia-tér délkeleti részén kegyelmes grófné... Engen... enger... engen...

TANÁCSOS. Na mindegy a neve. Tovább.

ŐRMESTER. Kegyelmes grófné végzi a gyűjtést. Azon kérdésére, hogy lett-e leadva két dollár, a kegyelmes asszony igazolta, hogy reggel nyolc órakor egy leány két dollárt szorított a perselybe. Onnan emlékszik rá, mert ez volt az első fizető vendég.

TANÁCSOS. Rendben van. Mutassa. *Elveszi a cédulát.* Hogy hívják azt a grófnét?

ŐRMESTER *belenéz a cédulába.* Engem . . .

TANÁCSOS. Engem?

ŐRMESTER. Nem kérem. Nem a tanácsos urat. Űtet. Úgy híjják: Engem . . .

TANÁCSOS. De oda még valami van írva.

ŐRMESTER *belenéz a cédulába.* Csics.

TANÁCSOS. Engemcsics?

ŐRMESTER. Nem a tanácsos urat csics. Űtet csics. Úgy híjják: Engemcsics.

TANÁCSOS. Képtelen vagyok elérni, hogy rendesen írják be a neveket a jelentésekbe. Kétségbeejtő. *Ilonához.* Szóval gyorsan leadtad a pénzt, megijedtél az idézéstől.

ŐRMESTER. Nagyságos tanácsos úrnak alásan jelentem, ez nyolckor volt, az idézést meg csak kilenckor vittük ki.

TANÁCSOS. És a tíz cseh korona?

ILONA. Azt még az éjjel visszaadtam neki, hogy ne rongyoskodjon.

TANÁCSOS. Igaz ez?

IRMA. Igaz kérem.

TANÁCSOS. Hol a pénz?

IRMA. Itt van kérem. *A harisnyából veszi elő a pénzt.*

SIPOS. Szent isten, te ott tartod a pénzed?

IRMA *Ilonára mutat.* Tőle tanultam kérem, én nem tudtam hova tenni, ő mondta, hogy így szokták, ő tudja, mert ő kokkot.

TANÁCSOS *Ilonához.* Mi vagy te?

ILONA. Én nem értem kérem, amit ő mond, már az éjjel is ezt mondta kiméleletről. Pedig nekem nem kell szégyelni magamat, nekem van a rendőrségtől nyomtatott prostitúcióm.

TANÁCSOS. Az van. — *Irmához.* Hát ha ő visszaadta a pénzt, te add vissza neki a kalapját.

IRMA *miközben leveszi.* Ez nem kalap kérem.

TANÁCSOS. Látom, harisnyakötő.

IRMA *átadja Ilonának a fejdísz, Ilona átveszi sírva.*

TANÁCSOS. Hát most mi bajod van? Semmi okod bögni. Kijelentem itt a hiva-

talos helyiségben, hogy tisztességesen cselekedtél. Nyugodt lelkiismerettel távozhatol, még pedig a fenébe, és minél hamarább.

ILONA. Nem is azért sírok. Csak mert olyan szép tiszta szerelmet láttam itten az előbb. *Elmegy az udvari ajtón.*

TANÁCSOS *miután Ilona kiment.* Mi az őrmester! Itten szép tiszta szerelem látható, nálam, a hivatalos helyiségben?

ŐRMESTER. Csak beszélgettek, könyörgöm. És az az úr mutogatta az ü lábát.

TANÁCSOS *Siposhoz.* Maga itt a lábát mutogatja?

ŐRMESTER. Nem az üvét, könyörgöm, a leány lábát mutogatta.

TANÁCSOS. Maga itt a leány lábát mutogatja? Micsoda mesterséget űz maga?

SIPOS. Asztalos vagyok kérem.

TANÁCSOS. Hát mutogasson széklábakat. Azt is otthon. Ez itt hivatal.

IRMA. Elmehetek kérem?

TANÁCSOS. Elmehetsz. *Siposhoz.* Hova megy ez most? Van ennek gyámja?

SIPOS. Van kérem. Egy magyar ügyvéd.

TANÁCSOS. Hát persze hogy magyar.

SIPOS. Azért mondom így, kérem, mert Bécsben él állandóan.

TANÁCSOS. Hát persze, hogy az nem vigyáz rá. De látom, maga egész jól szíveli. Mi?

Csönd.

IRMA. Ő nagyon szível kérem. Ő csak nem felel.

TANÁCSOS. Hát én azt meg tudom csinálni az árvaszéknél egy-kettőre. Akar a gyámja lenni?

SIPOS. Nem én, kérem. Nem lehet erre vigyázni. Én nem vállalom azt a felelőséget. Én inkább feleségül veszem, kérem.

TANÁCSOS. Mi az, hát nem tegnap volt az esküvője?

Csönd.

IRMA. Tegnap volt, de nem folytatja.

TANÁCSOS. Hány éves maga?

SIPOS. Negyvennyolc.

TANÁCSOS. És a lány?

SIPOS. Húsz lesz.

TANÁCSOS. Az előbb nekem odabent azt mondtad, hogy huszonhárom éves vagy. Mért hazudtál?

IRMA. Hogy kicsit közelebb legyek a Sipos úrhoz.

SIPOS. Kéremalásan, evvel úgy vagyunk, hogy most még van egy kis különbség köztünk, vagy harminc év. De ez csak most tűnik fel nagyságos uram. Hetven év múlva ő lesz kilencven, én meg száztizennyolc, akkor azt fogják mondani: két öreg ember.

TANÁCSOS. Hát ez is szempont, uram. Fantasztikus. Na, elmehetnek. Isten áldja meg. *Irnokhoz.* Higyje el. Sehol nincs annyi nyomorúság; mint ezen a világon. *Be-robog balra.*

IRNOK. Igenis tanácsos úr.

Sipos és Irma mély meghajlással köszöntik.

SIPOS *veszi a bőröndjét, Irmára néz.*

IRMA *a bőrönd után nyul.* Majd én viszem.

SIPOS. Nem.

IRMA. Dehogy nem. *Elveszi tőle a*

bőröndöt, kis szünet. Hát most hova megyünk Lajos?

SIPOS. Lajos?

IRMA. De mennyire!

SIPOS. Mi az, már nem pilóta?

IRMA. Nem. Most már csak: te Lajos.

SIPOS. Miért?

IRMA. Mert a pilóta beleesett a vízbe és az oroszlán füttyül.

SIPOS *az Őrmesterhez.* Hallja ezt? Mondja, mi a véleménye rólunk?

ŐRMESTER. Nagy marha és kis marha.

SIPOS. Köszönjük szépen.

IRMA. Gyerünk Lajos.

SIPOS. Most így menjek veled végig az utcán, fényes nappal? Hol a régi ruhád?

IRMA. Bemegyünk érte a Keczei Ilonához.

SIPOS. Nem fiam, hát most már ezeket az összeköttetéseket beszüntetjük. Jó?

IRMA. Ahogy akarod, Lajos.

SIPOS. Majd veszek neked a boltban, itt a sarkon valami olcsó ruhát.

IRMA *szomorúan.* Olcsót?

SIPOS. De még milyen olcsót! Gyere pajtás, lesz, ahogy lesz, vágjunk neki együtt ennek a keserves világnak. Add ide azt a koffert.

IRMA. Nem adom. Engedd, hogy én vigyem. A koffert mindig én fogom vinni.

SIPOS. Jó. A koffert mindig te fogod vinni. *Átöleli és kimennek a nyitott ajtón át az udvarra. Irma cipeli a koffert.*

Mikor már kimentek.

ŐRMESTER az asztalánál ülve felordít.
Ajtó!

IRMA lelkesedve visszarohan. Ajtó!
Beteszi kívülről és elrohan.

FÜGGÖNY.

MOLNÁR FERENC

SZÍNműVEI:

- Az ördög.** Vígjáték 3 felvonásban.
- Liliom.** Egy csirkefogó élete és halála.
Külvárosi legenda hét képben.
- Józsi.** Bohózat 3 felvonásban.
- A doktor úr.** Bohózat 3 felvonásban.
- A testőr.** Vígjáték 3 felvonásban.
- A fehér felhő.** Mirákulum 5 változásban.
- Farsang.** Színmű 3 felvonásban.
- Úri divat.** Vígjáték 3 felvonásban.
- A farkas.** Vígjáték 3 felvonásban.
- Égi és földi szerelem.** Dráma 5 felv.
- Színház.** Három egyfelvonásos.
- A hattyú.** Vígjáték 3 felvonásban.
- A vörös malom.** Színjáték két részben,
26 képben.

MOLNÁR FERENC

MŰVEI:

A Pál utcai fiúk. Regény.

Az éhes város. Regény.

Egy haditudósító emlékei

1914 november — 1915. november.

Hétágú sfp. Tréfák, tárcák, karcolatok.

Józsi és egyéb kis komédiák.

Ketten beszélnek. Tárcák, rajzok.

Kis hármaskönyv. Elbeszélések.

Egy gazdátlan csónak története.

Regény.

Muzsika. Elbeszélések.

Ismerősök. Feljegyzések, krónikák.

Az órlás és egyéb elbeszélések.

Rabok. Regény

1852

WOLFELOTT
AN
INDEPENDENT
CITY